కథా జీవితం

ఇందిర మనస్సు చాలా అశాంతిగా ఉంది. రాత్రంతా సమ్మకంగా నిద్ర పట్టలేదు. దాదాపు జాగారం అయింది. పాప చెప్పిన మాటలు విన్నప్పటినుంచీ మనసు మనసులో లేదు. లలిత ....తనకన్నా ఎంతో చిన్నది. లలిత.... అంత గ్రంధకర్త అయిందా ? పోనీ అది చిన్నదీ – లోకజ్ఞానం తెలియందీ అనుకుంటే – ఈయన వివేకం ఏమైపోయింది ? ఆరేళ్ళుగా తనతో సహవాసం చేసి .... ఇద్దరు బిడ్డల్ని కని .... భగవంతుడా ! .... ఇంతేనా అనురాగాలు ! ఇంత అల్పమా జీవిత బాంధవ్యాలు !

"అక్కయ్యా ! ఇంకా పత్రిక కుర్రాడు రాలేదా ?" గబగబా వచ్చింది లలిత — "అరె ! పదికూడా దాటింది. ఎక్కడో షెల్లుకొడుతున్నాడీ వెధవ !" అంది దురుసుగా.

ఇందిరకు మాట్లాడా లనిపించలేదు. అయినా అంది – "వాడే వస్తాడు. ఆ మాత్రానికి తిట్టుకోటం ఎందుకూ ?"

"తిటుకోక ఏం చేసారేం! తొమ్మిదికల్లా బ్రైన్ వచ్చేస్తుంది. పది గంటలకైనా పేపరు తెచ్చి చావకపోతే...."

"మనకు పేపరిచ్చే భాగ్యానికి వాడెన్నిసార్లు చచ్చి బ్రతుకుతాడు? లేపైతే రాగనే నిలదీసి అడుగు, అదీ పద్ధతి."

లలిత మాట్లాడకుండా మూతి ముడుచుకుని వంటింట్లోకి పోయింది.

ఇందిర లేచి కూర్చుంది. చాలా నీరసంగా వుంది. టెంపరేచర్ లేకపోయినా లేచి తిరగలేకపోతోంది. చూసోండగానే రోగిష్టి దానిలా తనింత నీరస పడిపోయిం దేమిటి? చిక్కిపోయి — శరీరమంతా పల్చబడి— గాజులు కూడా వదులైపోయి— ఎప్పటిలాగా ఆరోగ్యం వస్తుందో లేదో!

"ఇంకా రాలేదా?" మళ్ళా వచ్చింది లలిత విసుగ్గా చూస్తూ —

"ఎవరూ?"

"అదే. పేపరువాడు."

"రాలేదు. ఏం? ఎందుకంత కంగారు పడిపోతున్నావు? నీ రిజల్ట్సు గాని వస్తాయేమిటి?" ఆశ్చర్యంగా చూసింది ఇందిర.

"గాడిదగుడ్డు! రిజల్ట్సు వచ్చేదేమిటి? నేను ష్యూర్‌గా పాసౌతాను" అతిశయంగా అంది లలిత.

"అయితే మరెందుకీ కంగారూ?"

"వీక్లీ నిన్న రానేలేదు. ఇవ్వాళైనా తెస్తాడో లేదో! ఎక్కడో పెత్తనాలు చేస్తున్నాడు వీడు. కావాలంటే వచ్చాక ఏదో నసుగుతాడు చూడు."

"చూద్దాంలేగానీ వీక్లీలో న్యూసేమిటి? ఏదైనా డిటెక్టివ్ కథ పడుతోందా?"

"కాదక్కయ్యా! క్రిందటివారం సుడిగుండం అనే కథ నువ్వు చదవలేదూ? భలే బావుంది కదూ, మంచి సస్పెన్స్‌లో పెట్టి సశేషం అన్నాడు. చచ్చేకోపం వచ్చింది. సేల్స్ కోసం నానా తిప్పలూ పడుతుంటారీ పత్రికలవాళ్లు."

"కిటు కేమిటో తెలిసిపోయాక ఆ పత్రిక కొనకపోతేనేం ?"

"అమ్మో ! అసలే సస్పెన్స్‌తో వారం రోజులనుంచీ చస్తున్నాను. విసుగొచ్చేస్తోంది."

ఇందిర సాలోచనగా అంది_ "అసలేమిటా కథ? కొంచెం చెప్పు. జ్ఞాపకం వస్తుంది."

"అదే అక్కయ్యా! వేణుగోపాల్ అనీ ఓ లెక్చరర్ వుంటాడూ_ పెళ్ళాం పేరు సావిత్రీ. చదువూ సంధ్యా వుండవు. ఓసారి వాళ్ళిద్దరూ డాన్స్ ప్రోగాం కెళ్ళి—"

"ఆ డాన్సర్ తళుకూ బెళుకూ చూసి దాని వెనకాల పడతాడు కదూ? ఆ డాన్సర్ పేరేమిటబ్బా మర్చిపోయాను."

"నళిని. సన్నగా తెల్లగా చాలా అందంగా వుంటుందికదూ? వేణు గోపాల్ నళినిని మనసారా ప్రేమిస్తాడు."

ఇందిరకి ఒళ్ళు మండింది—"ప్రేమ — ప్రేమ అంటే అసలు నీకు అర్థం తెలుసా? పైగా మనసారా కూడానా? ఒకప్పుడు సావిత్రిని కూడా అలాగే ప్రేమించాడుగా ?"

"సావిత్రిని ప్రేమించలేదు. ప్రేమించానని భ్రమపడ్డాడంతే."

"అయితే ఇప్పుడు నళినినే నిజంగా ప్రేమిస్తున్నా డన్నమాట."

"నువ్వు సెకాలజీకూడా చదివావ్. ఎందుకంత హేళనగా మాటా డుతావ్?" ఉక్రోషంగా అంది లలిత. "అసలు సావిత్రి వేణుగోపాల్ ప్రేమ పొందడానికి ఎంతమాత్రం తగదు."

"ఆ విషయం అతను పెళ్ళికిముందే ఎందుకు ఆలోచించుకోలేదు? ఇప్పుడు నళినిని ప్రేమించాడంటావా ?"

"అదేమిటక్కయ్యా? చలం నీ ఫేవరేట్ కదా ? అలా మాట్లాడు తావేం? ఆకర్షణ అనేదే ఎప్పు డెవరిమీద కలిగినా కలగవచ్చని చలం ఎన్నో కథలు రాశాడుకదూ?" ఇందిర మ్రాన్పడిపోయింది. లలితలాంటి వాళ్ళంతా చలాన్ని అడ్డం వేసుకుంటోంటే—చలం ! నువ్వు సాధించిన

మంచి చెడ్డల్ని తరాజులోవేసి నీ ఎదటే తూస్తే తప్పకుండా మూర్ఛ పోతావు. "లలితా! చలం నీలాంటి మూర్ఖులకి రాయలేదు" అందా మని పించింది—

"ఊఁ ఇంతకీ ఆ కథలో సస్పెన్సేం వుంది?" అంది.

"అదే చివరి కేమౌతుందో చదువుదామనీ."

"ఏమైతే బావుంటుంది నీకు?"

"వేణుగోపాల్ నళినిని పెళ్ళి చేసుకుంటే బావుంటుంది కదూ?"

"మరి సావిత్రి?" ఆశ్చర్యంగా అడిగింది ఇందిర.

"ఏ జబ్బో చేసి చచ్చిపోతే సరి."

అదిరిపడింది ఇందిర. గుండెలు దడదడా కొట్టుకున్నాయి. సాధ్య మైనంత తమాయించుకుంటూ సూటిగా చూసింది—"పాపం సావిత్రి ఎవరికేం అపకారం చేసింది లలితా?"

లలిత కాస్త కలవరపడింది— "అదికాదక్కయ్యా! నళినికూడా వేణుగోపాల్‌ని గాఢంగా ప్రేమిస్తోందిగా?"

"సావిత్రి కంటేనా?"

"అసలు సావిత్రికి ప్రేమంటే ఏం తెలుసు?"

ఇందిరకి ఎంత కోపం వచ్చిందంటే-లలిత తృళ్ళిపడేలాగ చెంప పెట్టు పెడదామనిపించింది. వెధవ్వాగుడు.

అక్కగారి మౌనంచూసి లలిత అంది- "నాతో ఇంత తర్కిస్తు న్నావ్ గానీ అసలు రచయిత వేణుగోపాల్ నెంత సపోర్ట్ చేస్తున్నాడో చదివావుగా? రీడర్స్‌కి నళినిమీదా, గోపాల్‌మీదా సింపతీ వచ్చేలాగ...."

"ఇప్పుడలాగే అనిపిస్తుంది. తర్వాత వేణుగోపాల్ పశ్చాత్తాప పడతాడేమో! కథలో ఏదో ట్విస్ట్ ఉంటుంది. ఒకవేళ నువ్వు అన్నట్టే కథ ముగిస్తే రైటర్ తప్పతాగి కూర్చుని జోగుతూ రాశాడని నేను పందెం వేస్తాను" అంది ఇందిర ఆవేశంగా తీక్షణంగా చూస్తూ.

కూర మాడువాసన ఎప్పటినుంచో వస్తోంది-"అయ్యయ్యో! మర్చే పోయాను" అంటూ వంటింట్లోకి పరిగెత్తింది లలిత. ఇందిర వెర్రిదానిలా గుమ్మంకేసి చూస్తూ కూర్చుంది ఎంతోసేపు. లలిత చెప్పే కథకీ - తన

సంసారానికీ చాలా చాలా పోలికవుంది. సాక్షాత్తూ తన మొగుడే వేణు గోపాల్‌లా తయారవుతున్నాడనటానికి చాలా ఋజువులు దొరుకుతాయి. నిమ్మకు నీరెత్తినట్టు తనెందు కింత ముభావంగా వుంటోంది.

పేపరు పడింది కిటికీలోంచి.

అడక్కుండానే చెప్పాడు వాడు–"ఇవ్వాళ బండి చాలా లేటమ్మా! వీక్లీ కూడారాలేదు. రేపొచ్చేస్తుందిలెండి" హడావుడిగా సైకిల్ తొక్కుతూ వెళ్ళిపోయాడు. ఇందిర మనస్సు కొంచెం తేలిక పడింది. లేచి పేపరు తీసి టేబిల్‌మీద పెట్టింది–వంటింట్లోకి వెళ్ళి మాడినకూర తీరుతెన్నులు చూద్దామనుకుంది. వెళ్ళబుద్ధి కాలేదు. మందు తాగి నీరసంగా మంచం మీద పడుకుంది.

• • •

నెలరోజుల క్రిందట....

ఇందిరకి వాంతులతో ప్రారంభమైంది జ్వరం. రెండురోజులెలాగో తినీ తినకుండా ఇంట్లో పనులు చేసుకుంది. మరో రెండు రోజులు ఆఫీసుకు సెలవుపెట్టి నానా హైరానా పడ్డాడు ప్రకాశం. దగ్గిర కూర్చుని చెప్పి చేయించుకునే ఓపికకూడా లేదు ఇందిరకు. వంటమాటెలావున్నా పిల్లల్ని చూడటం చెడ్డ విసుగ్గా వుంది ప్రకాశానికి. చంటివాడికి తోక ఒక్కటే తక్కువ. తినేసి దొడ్డికి పరిగెత్తడం తప్పితే మరో వుద్యోగం లేదు వాడికి. వాడి సేవతో కంగారెత్తిపోయాడు ప్రకాశం.

"ఇందిరా! మీ అమ్మగార్ని అర్జంటుగా రమ్మని వైరిచ్చేస్తాను" అన్నాడు గరిబె అవతల పారేసి బట్టలు వేసుకుంటూ.

ఇందిర లేచి కూర్చుంది— "మా అమ్మ అయితే వారం రోజులైనా వుండకుండా వెళ్తాను, వెళ్తానని కూర్చుంటుంది. పోనీ లలితకి సెలవులేగా! ఎప్పుడూ రాలేదుకూడాను. దాన్ని పంపించమని రాయండి."

"ఇది మరీ బాగుంది. నీ చెల్లాయి రావటం కాస్త పనీ పాటా చెయ్యటానికా? సినిమాలవీ చూడటానికా !"

"ఫర్వాలేదు. లలితకి ... అన్నీ వచ్చు. దానిదగ్గర పిల్లలకికూడా అలవాటే."

"సరే! అయితే"—తీరా బయల్దేరబోతూ వెనక్కి తగ్గి-"అసలు లలితని పంపిస్తారా మీవాళ్ళు?" అన్నాడు ప్రకాశం సందేహిస్తూ.

"ఏం? ఎందుకు పంపించరు?" కళ్ళువిప్పి ఆశ్చర్యంగా చూసింది ఇందిర.

"ఏమోలే! పెద్దవాళ్ళ కన్నీ ఎక్కడలేని అనుమానాలు."

"అసలు వాళ్ళకులేని అనుమానాలన్నీ మీకే."

ప్రకాశం మరేమీ అనకుండా వెళ్ళిపోయాడు.

మర్నాడు సాయంత్రంవేళ వచ్చింది లలిత.

సాక్షాత్తూ దేవతలా కన్పించింది ఇందిరకి—"వచ్చావా తల్లీ! అబ్బ! జ్వరంతో నేను మంచం ఎక్కితే ఇల్లు చూడు ఎలా ఉందో! అదిగో! చంటివెధవ రాగం....వంటింట్లో స్టౌ వుంది. బల్లమీద పాలు న్నాయి. కొంచెం వెచ్చబెట్టి ముందు వాడికిచ్చెయ్. లేకపోతే ఒకరిమాట వొకరికి విన్పించవు. వెళ్ళు ముందు" అంటూ పని పురమాయించింది.

లలిత కార్యరంగంలోకి దూకుతోన్నట్లు—పైటకొంగు నడుంచుట్టూ బిగించింది- "రారా గాడిదా! ఎందుకలా అరుస్తావ్ ఇంజన్ లాగా?" అంటూ వాణ్ణి బరబరా లాక్కుపోయింది. మరో పావుగంటకి కానీ వాడి రాగం కట్టలేదు నీళ్ళుపోసి వుతికిన చొక్కా తొడిగి తీసుకొచ్చింది.

"వీడు నా దగ్గర కూర్చుంటాడుగానీ-రెండు డబ్బాలు బియ్యం కొలిచి అన్నం వండు. పొద్దుటి కూరలేవో వున్నాయిలే, ఫర్వాలేదు. నీ స్నానం అయ్యాక మళ్లా వేడినీళ్ళు పడేయ్" ఓపిక తెచ్చుకుంటూ చెప్పింది ఇందిర.

"బావగా రెప్పుడొస్తారు?"

"వచ్చేస్తారు. కొత్త ఈ జ్వరం వచ్చిన దగ్గర్నుంచీ పెందలాడే వస్తున్నారు మరి. కాఫీ ఫ్లాస్క్‌లో పోసివుంచు అన్నట్టు సుజా ఆడుకోవటానికి పోయింది. రాగానే నీళ్ళు పొయ్యి."

"సరేలే. అన్నీ నే చేస్తాలే" అంటూ హుషారుగా వంటింట్లో కెళ్ళిపోయింది లలిత. కూనిరాగాలు తీస్తూ పని ప్రారంభించింది. డబ్బాలూ - తట్టలూ, బుట్టలూ అన్నీ సర్దింది. గదులు శుభ్రంగా తుడిచింది. బండెడు విడిచిన గుడ్డలు నానబెట్టింది. స్టౌ అంటించి ఎసరు పడేసింది.

ప్రకాశం ఇంటికి వచ్చాడు. ఇందిర మొహం కళకళ్లాడుతోన్నట్టు కన్పించింది— "లలిత వచ్చింది" అంది శుభవార్త చెప్తోన్నట్టు.

"వచ్చేసిందా? గడుసు పిండమే. స్టేషను కెళ్దామనుకున్నానుగానీ ఆఫీసులో వీలుకాలేదు. సరేలే! కాలేజీపిల్ల .... ఆ మాత్రం నోట్లో నాలిక లేకుండా వుంటుందా అని .. "

"నాలికేం ఖర్మ! పళ్ళు కూడా వున్నాయి. జ్ఞాపకం పెట్టుకోండి" నవ్వుతూ అంది ఇందిర.

"నాన్నా! నాన్నా! పిన్ని వచ్చింది. పిన్ని" అంటూ చెయ్యిపట్టుకు లాగింది సుజా.

"పదరా మీ పిన్నిని చూద్దాం" అంటూ కొడుకుని ఎత్తుకుని వంటింట్లోకి బయల్దేరాడు ప్రకాశం.

కూనిరాగాలు తీస్తోన్న లలిత టక్కున ఆపేసి సిగ్గుపడుతూ మొహం తిప్పుకుని నించుంది. బావగారు తెలిసినవాడే అయినా ఎప్పటి కప్పుడే కొత్త! సిగ్గు!

"చూడు పిల్లా! పనీ అదీ చేసుకోగానీ—పాటలు మాత్రం పాడకు. ఇంట్లో పేషెంట్లూ—ఇద్దరు చంటివాళ్ళూ—పాపం పారిపోలేరు చూడు."

వెనకాలే వచ్చిన ఇందిర నవ్వింది— "చాల్లెండి. అసలే సిగ్గుపడుతోంది. అయినా లలిత ఎంత బాగా పాడుతోందో తెలుసా?" అంది.

ప్రకాశం కాఫీ తాగి వారం రోజులనుంచీ మొహం వాచివున్న రోడ్ల కొలతలకి బయల్దేరాడు.

"కొంచెం తొందరగా వచ్చెయ్యండి. అర్ధరాత్రి వరకూ మీకోసం లలిత కూర్చోలేదు. నే నసలే వుండలేను" అంటూ హెచ్చరించింది ఇందిర.

ఎనిమిది గంటలకల్లా లలిత బట్టలన్నీ వుతికి స్నానంచేసి వచ్చింది. ఇల్లు ఓ కొలిక్కి వచ్చినట్టయింది.

"లలితా! రెండు రోజులనుంచీ తల దువ్వుకోలేదు. కాస్త చిక్కు తీద్దూ!" అంది ఇందిర నెమ్మదిగా లేచి కూర్చుంటూ.

లలిత చిక్కులు విప్పుతూ కూర్చుంది. పుట్టింటి కబుర్లన్నీ మహోత్సాహంగా చెప్పుకుపోతోంది.

"అబ్బ! ఏమిటే? కొత్త చిక్కులు వేస్తున్నావు"

"లేదక్కయ్యా! నెమ్మదిగా తీస్తున్నాను."

ప్రకాశం తొమ్మిదిన్నరికి వచ్చాడు-"చాలా తొందరగా వచ్చేశాను గదూ ?" అన్నాడు.

"అంతే మరి" అంది ఇందిర.

బజారునుంచి వచ్చిన కూరలన్నీ సర్దింది లలిత.

ప్రకాశం స్నానానికి వెళ్లాడు.

"లలితా! బావకి అన్నం పెట్టు" అంది ఇందిర పడుకుంటూ.

"అన్నీ అక్కడ పెట్టేసొగానీ నేను దగ్గిర కూర్చోను బాబూ!" అంటూ వెళ్ళింది లలిత. పీటవేసి అన్నం వడ్డించింది.

మళ్లా గదిలోకొచ్చి కూర్చుంది.

ప్రకాశం మజ్జిగ పోసుకుంటూ – "ఇందిరా వుప్పు కావాలి" అంటూ అరిచాడు.

ఇందిర లలితకేసి చూసింది- "వెళ్ళిచూడు. పరాయివాళ్లా ఏమిటి అంత సిగ్గు పడటానికి?" అంటూ మందలించింది-

వంటింట్లోకి వెళ్ళింది లలిత. బావగారి పళ్లెంలో వుప్పువేసి తలుపు నానుకుని నించుంది.

ప్రకాశం తల ఎత్తి చొరవగా చూశాడు_ "చిన్నప్పుడు నా దగ్గిర ఎన్నిదబ్బులు తీసుకునే దానివో! అప్పుడే మర్చిపోయావా?" అన్నాడు నవ్వుతూ. లలిత సిగ్గుతో మాట్లాడలేదు. ఇందిర పెళ్ళినాటికి లలిత పన్నెండేళ్ళది. పరికిణీలు కట్టుకు తిరిగేది _ అబ్బ! ఆరేళ్ళలో ఎంత మార్పు! మిసమిసలాడుతూ_తెల్లగా—ఎత్తుగా — పెద్ద పెద్ద కళ్ళు — బారెడు జడా — చాలా మంది ఆడవాళ్ళు కథల్లోకన్నా వెయ్యేసిరెట్లు అందంగా వుంటారు

"లలితకు చాలా సిగ్గుగా వుంది" అన్నాడు ప్రకాశం గదిలో కొస్తూ.

నిద్రరాని కళ్ళతో నీరసంగా చూస్తూ - "ఆఁ సిగ్గే. రెండురోజులు పోనివ్వండి. ఎలా వాగుతుందో!" అంది ఇందిర.

* * *

మర్నాడు కాఫీలవేళ లలిత కాస్త సిగ్గు వదిలించుకుని మాట్లాడింది బావగారితో.

"పరీక్ష లెలా రాశావు?"

"బాగానే రాశాను."

"క్లాసు వస్తుందా?"

"ఏమో! నాకేం జోతిష్యం తెలుసా?"

"అబ్బో! జాతక చక్రాలమీద ఆధారపడివుందా నీ పరీక్ష?" అంటూ నవ్వాడు ప్రకాశం.

కాఫీ తాగుతూ ఇందిర దగ్గిరికి వెళ్లాడు.

"ఎలావుంది ఇందిరా?"

"టెంపరేచర్ ఎక్కువైనట్టుంది. నిన్నట్లా లేదు. నీరసంగా పడుకుని వుంది ఇందిర.

"లేచి కొంచెం మొహం కడుక్కుని మందు వేసుకో. డాక్టర్ గారికి చెప్పి వెళ్తాను ఏదైనా మందు మారిస్తే సాయంత్రం చూద్దాం."

ఇందిర ఓపిక తెచ్చుకుని లేచి కూర్చుంది —

మొక్కు తీర్చుకున్నట్టు మందు మింగి మళ్లా పడుకుంది. ఆ పడుకోవటం పడుకోవటం వారం రోజుల వరకూ మూసినకన్ను తెరవకుండా — మందు మింగటం తప్పితే మరో ధ్యాస తెలీకుండా — పడుకుంది చలి జ్వరంతో. టెంపరేచర్ తగ్గినట్టే తగ్గి హెచ్చుతూ వుండటంతో పథ్యం ప్రసక్తి ఏ రోజు కారోజే వాయిదా పడుతూ వచ్చింది.

మొత్తంగా జ్వరం తగ్గింది. రోజంతా రాలేదు.

"అసలు తిండిలేదన్న బెంగకన్నా తలా, ఒళ్ళూ మాసి కంపరం పుడుతోంది" అంటూ విసుక్కుంది ఇందిర. చెమటలు ఒత్తుకుంటూ — "లలితా! వేన్నీళ్ళు పెడుదూ— తల రుద్దేసుకుంటాను. తేలిగ్గానే వుంది" అంది లేస్తూనే.

"జ్వరం తగ్గిందో లేదో అప్పుడే తల రుద్దుకుంటావా? భలే దానివే!" ప్రకాశం కొంచెం కోపంగా చూశాడు.

"నా బాధ మీకేం తెలుసు? చిరాకుతో చచ్చిపోతున్నాను—మనిషి దగ్గిర ఇంత వాసన వొస్తే డాక్టరుగారు మాత్రం ఏమనుకుంటారు?"

"తల రుద్దుకోలేదనుకుంటారా?" అంటూ నవ్వాడు.

ఇందిరకి ఉక్రోషం వచ్చింది— "అవును. మీకు నవ్వులాటలాగే వుంటుంది. నేను మాత్రం తలంటుకోవటం మానను. లలితా! వెళ్ళు. పొయ్యి అంటించు. నీక్కూడా చెప్పేది?" అంటూ కోపంగా చూసింది.

లలిత బావగారికేసి చూసింది.

ప్రకాశం లలితని వెళ్ళిపొమ్మని సైగ చేశాడు. ఇందిర దగ్గర కూర్చుంటూ — "సరే! తలంటుకుంటా వనుకో. ఏమన్నా అయితే?"

"ఏమౌతుందీ ?"

"ఏదో అవుతుంది. ఇప్పుడు తెలుస్తుందా ?"

"పోనీ అయితే అవుతుంది. మీకేం ?"

"చాల్లే! పిచ్చిదానిలా మాట్లాడకు" అంటూ లేచాడు— "నువ్వు తలంటుకున్నావంటే నేను అన్నం తినను."

"పోనీ మానండి, నాకేం ?"

"ఛీ ! పెంకిఘటం!" విసురుగా బయటికి వెళ్ళిపోయాడు— "నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చేసుకో" అని అరుస్తూ.

ఇందిర తీరిగ్గా పడుకుంది — ప్రకాశం కోపం చూస్తే నవ్వొచ్చింది. తనకేమైనా అయితే ఆరాటపడే భర్త–అసలు తనకి చాలా సీరియస్ అయినప్పుడు– దగ్గిర కూర్చుని దిగులుగా, భయంగా చూస్తోంటే ఎంత తృప్తిగా వుంటుందో !

ఇందిర జ్వరం ధర్మమా అని లలిత సిగ్గు వదిలిపోయింది. నవ్వుతూ, పేల్తూ సుబ్బరంగా మాట్లాడేస్తోంది బావగారితో.

మరో రెండు రోజుల్లో ఇందిర పథ్యం తింది. తలంటుకుంది. నిద్రపోకుండా పుస్తకాలేవో తిరగవేస్తూ కూర్చుంది.

వరండాలో ప్రకాశం, లలితా పిల్లల గంతులు చూస్తూ పగలబడి నవ్వుతూ–చప్పట్లు కొడుతూ–పిల్లలకంటే ఎక్కువ అల్లరి చేస్తున్నారు.

ఇందిరకి మందు మాట జ్ఞాపకం వచ్చింది.

"లలితా !" అంటూ పిల్చింది రెండు మూడు సార్లు.

"సుజా !" అంది మరో రెండుసార్లు. వాళ్ళ నవ్వుల లోకంలో ఇందిర కీచుకేకలు జొరబడనేలేదు. — ఇందిరకు చిరాకు వేసింది. లేచి వెళ్ళి నీళ్ళు తెచ్చుకుని మందు వేసుకుంది.

లలిత నవ్వుతోందో మాట్లాడుతోందో తెలీకుండా నవ్వుతూ మాట్లాడుతోంది.

ఇందిర లేచి వెళ్ళింది. ప్రకాశం, లలితా ఇలస్ట్రేటెడ్ వీక్లీలో కొత్తగా పెళ్ళయినవాళ్ళ ఫొటోలు చూస్తున్నారు.

"బావా! ఈ అబ్బాయి గెడకర్రలా వున్నాడుకదూ? చూడు ఈ అమ్మాయి ఎంత బొండాంలా వుందో!.... ఇదిగో — ఈ చివర ఫొటోలో అమ్మాయైతే వీడికి సరిపోయింది. బావోయ్! ఈ బొండానికి ఇక్కడో బొండాం వున్నాడు" అంటూ జంటల్ని విడదీసి సన్నటి వాళ్ళకి సన్నటి వాళ్ళని — లావుగా వున్నవాళ్ళకి లావు వాళ్ళనీ — అందమైనవాళ్ళకి అందమైన వాళ్ళనీ - కలిపి చెప్పుకుంటూ నవ్వుకుంటున్నారు.

చూస్తున్నకొద్దీ ఇందిరకి అసహ్యం వేసింది. లలిత చిన్నప్పట్నుంచీ చలాకీ అయిందేగానీ — కాలేజిలో చేరింతర్వాత ఇలాంటి వెధవ అల్లరి నేర్చినట్టుంది. మరీ చిన్నదా? చితకదా? అయినా ఈ పెద్దమనిషికైనా ఇంగితం వుండద్దూ? —

"దానికి బుద్ధిలేకపోతే మీకయినా ఉండద్దూ?" విసురుగా అంది అనాలనే.

"ఏమిటి?" అన్నాడు ప్రకాశం నొసలు చిట్లిస్తూ.

"వాళ్ళంతా చక్కగా పెళ్ళిళ్ళు చేసుకుని ఫొటోలు తీయించుకుంటే వాళ్ళ ఈడూ జోడూ ప్రసక్తి మీ కెందుకూ?"

"పోనిద్దూ! ఏదో సరదా!"

"అదేం సరదా? పిచ్చి సరదా!" చిరాగ్గా అనేసి గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది ఇందిర—సరదా అట, సరదా! వెధవ సరదా! ఏ జోక్స్ చదువుకోవచ్చుగా? ఏ కార్టూన్స్ చూసుకోవచ్చుగా? అక్కగారు వెళ్ళిపోయాక లలిత కిక్కురుమనకుండా కూర్చుంది బుద్ధిగా పుస్తకం తిరగేస్తూ.

* * *

ప్రకాశం బజారుకి బయల్దేరుతోంటే లలితగబగబావచ్చి చెప్పింది "బావా! ఇవ్వాళ తొందరగా వచ్చెయ్! కల్పలతవుంది సరదాగా విందాం."

"వచ్చేస్తాలే" అంటూ సైకిలెక్కాడు ప్రకాశం.

ఇందిరకి ఆశ్చర్యం వేసింది. బావా మరదలూ కలిసి వినాలా పాటలు? ఎలా వుంటుందో ఆ సరదా?

అన్నారేగానీ ఈయనగారు పెందలాడే రావటం కూడానా? బావ మీద లలితకి వున్న నమ్మకం భర్తమీద ఇందిరకి లేదు. కానీ వార్తలు కూడా అవకుండానే వచ్చేశాడు ప్రకాశం.

"ఏమిటివ్వాళ, అప్పుడే గుర్తువచ్చింది ఇల్లు?" నవ్వుతూ అంది ఇందిర.

"ఇంటికి తొందరగా రావడం నేరం కాదుగా?" అంటూ తనూ నవ్వి స్నానానికి పోయాడు.

తీరా కల్పలత ప్రారంభమైతేగానీ ప్రకాశం అంత తొందరగా ఇంటికొచ్చిన కారణం స్ఫురించనేలేదు. ఇందిరకి.

ఇందిర మడత కుర్చీలో వెనక్కివాలి పడుకుంది.

లలితా, ప్రకాశం, సుజాతా రేడియోచుట్టూ కుర్చీలు వేసుకుని కూర్చున్నారు.

రేడియో పెట్టారేగానీ ఒక్కళ్ళూ పాటలు వినటంలేదు. ఆ పాటల తాలూకు సినిమా కబుర్లు-విమర్శలు-నవ్వులు —

ఇందిరకి తలనొప్పి ప్రారంభించింది.

"చిటపట చినుకులు పడుతోవుంటే
చెలికాడే సరసన వుంటే ..."

"అబ్బా! ఈ పాట నాకు భలే ఇష్టం!" అంటూ ఎగిరి గంతేసినంత పని చేసింది లలిత — "షూటింగు అయ్యేవరకూ వాళ్ళు వర్షంలో నడుస్తోనే వుంటారుకదూ బావా? ఓసారి మా ఫ్రెండూ వాళ్ళు మద్రాసు వెళ్లారట...."

"ఎదటన వున్నది మనమిద్దరమే
అనుకుని హత్తుకు పోతోవుంటే
చెప్పలేని ఆ హాయీ ఎంతో ..."

ప్రకాశం లలితకేసి చిలిపిగా చూస్తూ అడిగాడు — "లలితా! ఆ హాయి నీకు తెలుసా?"

"ఛీ! పో బావా!" అంది కోపం నటిస్తూ. నిజంగా లలిత నటిస్తోందనే అన్పించింది ఎందుకో.

ప్రకాశం మళ్లా అన్నాడు— "పోనీ మీ అక్క నడుగు."

ఇందిరకి ఒళ్ళు చచ్చిపోయింది. వాళ్ళతోపాటు కలిసి నవ్వలేదు. "ఛీ, ఏం మనుషులు!" అన్పించింది.

ఆ గోల మధ్య పాట అయిపోయింది.

"అందాల చేతులు కందేను పాపం — వస్తుందిప్పుడు చూడు. పందెం" అంది లలిత ధీమాగా.

"రాదు. పందెం." అన్నాడు ప్రకాశం పోటీగా.

"హరి రిహ ముగ్ధ వధూనికరే!" ప్రారంభమైంది.

"భగవాన్! రక్షించు! రక్షించు!" అంటూ చెవులు మూసేసుకుంది లలిత— "బాబోయ్! ఈ పాట నేను వినలేను" అంటూ ఆక్రోశించింది.

పాట వినపడుతోన్నట్టే మొహం చిట్లిస్తూనే వుంది. కాస్సేపటికి అమాయకంగా మొహం పెట్టి - అయిపోయిందా బావా?" అంది.

"అయిపోయింది" అన్నాడు ప్రకాశం లలిత మొహం చూస్తూ. లలిత చెవులమీదనుంచి చేతులు తీసేసి సినిమాల్లోలాగా కెవ్వుమని అరుస్తూ మళ్లా మూసేసుకుంది—"ఛీ! పో బావా! అన్నీ అబద్ధాలే" అంది చురచురా చూస్తూ.

ఆ పాట నిజంగానే అయిపోయింది— "వరించి వచ్చిన మానవ వీరుడు...." ప్రారంభమైంది.

"బావా ఆ హరిరిహం ఇంకా అయిపోలేదా?" అంది విసుగా మొహంపెట్టి లలిత.

"లేదు. మళ్లా నన్ను తిడతావు" అన్నాడు ప్రకాశం.

లలిత మరో ఘడియకి చేతులు తీసేసి—"పో బావా! చెప్పవేం? ఈ

పాట నాకెంతో ఇష్టం. ఈ పిక్చర్ నేను సిక్స్ టైమ్స్ చూశా" అంది తన కళాభిరుచి వెల్లడిస్తూ.

"ఇదే కాబోలు సరదాగా పాటలు వినటం అంటే" అనుకుంది ఇందిర విసుక్కుంటూ. ఇంకా కూర్చోబుద్ధి కాలేదు.

"రేడియో కట్టిపారేసి కబుర్లే చెప్పుకోరాదూ?" అంది లేస్తూ.

"ఏం వెళ్ళిపోతున్నావ్?" అన్నాడు ప్రకాశం.

"తలనొప్పిగావుంది. పడుకుంటా" అంటూ గదిలో కెళ్ళిపోయింది ఇందిర—

లలిత అల్లరీ నవ్వులూ ఇంకా ఎక్కువయ్యాయి.

అక్కడ తను కూర్చున్నంత సేపూ నేను వున్నట్టే ప్రవర్తించలేదు వాళ్ళు. ఆ వేళాకోళాలూ—ఒకళ్ళ నొకళ్ళు చూసుకోటాలూ....

...ఛ, తను పిచ్చిగా ఆలోచించటం లేదుకదా? లలిత మొదటి నుంచీ చిలిపిదే. ఇక ఈయనా? తను మాట్లాడకుండా నీరసంగా కూర్చుంటే మరదలితో ఏదో కాలక్షేపం. పిల్లలగోల ఉండనేవుంది. ఇందిర ఎటూ ఆలోచించలేక కళ్ళు మూసుకు పడుకుంది.

కల్పలత అయిపోయింది. ఎవరో అలాపన ప్రారంభిస్తోంటే టక్కున ఆ విద్వాంసుడి గొంతు నొక్కేశారు.

'బ్రతికాం' అంది లలిత ఆపదలోంచి బ్రతికి బయటపడ్డట్టు. "అన్నట్టు నువ్వేదో చాలా బాగా పాడతావందిగా మీ అక్కయ్య. విందాం. ఓ పాట పాడుదూ" అన్నాడు ప్రకాశం.

"అక్కయ్యా, పిల్లలూ నిద్రపోతున్నారు. ఎటొచ్చీ పరుగెత్తాల్సిన వాడివి నువ్వే. ఈ రాత్రివేళ.... ఏ మోకాళ్లో బద్దలు కొట్టుకుంటావు" అంది లలిత నవ్వుతూ.

"నాకు నచ్చకపోతే నీ నోరు మూసేస్తానుగానీ పాడుదూ...."

"ఏం పాడను? నాకు సంగీతం వగైరా రావు. సినిమా పాటలు పాడనా," అంటూ 'నామాట నమ్మితివేలా' ప్రారంభించింది. పాటంతా విన్నాడు ప్రకాశం. రెండు మూడు పాటలు కోరి పాడించుకున్నాడు.

చక్కగానే పాడింది లలిత. తీగలా మృదువుగా తేలిగ్గా సాగుతోంది కంఠం. పాడటంకూడా నేర్పుగానే వుంది. ప్రకాశం సంతోషంగా అన్నాడు "చాలా బాగుంది లలితా నీ కంఠం. నిజం."

"అందుకేనా నోరు ముయ్యలేదు" అంటూ నవ్వింది లలిత. వాళ్ళిద్దరూ అలా మాట్లాడుకుంటూనే వున్నారు. ఇందిరకు నిద్ర పట్టేసింది.

• • •

లలిత వచ్చి రెండు వారాలపైనే అయింది.

ఇందిర జ్వరం గొడవలోపడి అన్నాళ్ళూ సినిమా పేరెత్తకుండా ఓపిక పట్టింది.

"బావా, ఇవ్వాళ్ళేదైనా పిక్చర్ కెళ్దామా ?" అంది ఆతృతగా.

"ఏం పిక్చరు ?"

"ఏదో ఒకటి" ఇంట్లోంచి బయటపడితే చాలన్నట్టుంది లలితకి.

"అలాగే వెళ్దాంలే" అన్నాడు ప్రకాశం.

"వెళ్దాంలే అంటే కాదు. నువ్వు తొందరగా రావాలి."

"అరే! కట్టుకున్న పెళ్లాం కూడా నాకిలా ఆర్డర్స్ వెయ్యలేదే!"

"అయితే వద్దులే. నే నసలు సినిమాకి రాను" అంటూ మూతి ముడుచుకుని వంటింట్లోకి పోయింది.

"అరెరె! లలితా! లలితా!" అంటూ వెంటపడ్డాడు ప్రకాశం.

లలిత జడ దొరకబుచ్చుకున్నాడు. "చెప్పు. కోపం పోయిందా,"

ఇందిర బయటికి వచ్చింది— "ఏమిటి?" అంటూ — ప్రకాశం తడబడ్డాడు.

"లలిత పిక్చర్ కెళ్దామని సరదా పడుతోంది. "అలాగేలే అన్నా" అంటూ వంటింటిలోంచి గబగబా బయటికి పోయాడు. ఇందిర మాటాడలేక పోయింది. అలాంటి దృశ్యాలు అప్పుడప్పుడు చూస్తోనేవుంది. అసలీ మధ్య లలిత తన ఎదుట మసలటమే మానేసింది. మధ్యాహ్నంపూట తన గదిలో కూర్చుని చదువుకునేది. అదేం లేదు. ఎంతో అవసరమైతే తప్ప దగ్గరికే రావటంలేదు. సినిమా కెళ్తానని ముందు తనతో చెప్పకూడదూ.

"పోనీ తీసికెళ్ళండి. దాని కస్తమానూ సినిమాలు చూడటం అల వాటు" అంది ముభావంగా.

సాయంత్రం నాలుగ్గంటలకల్లా వంటా గింటా చేసేసింది లలిత. పిల్లల్ని తయారు చేసింది. తను ముస్తాబుకు కూర్చుంది.

"లలితా! రడియేనా?" అంటూ వచ్చాడు ప్రకాశం, వీధిలోంచే. ఎంత జ్ఞాపకం!

"ఓ! నీదే ఆలశ్యం!" అంటూ బయటికి వచ్చింది లలిత. ప్రకాశం కొత్తగా చూస్తోన్నట్టు చూశాడు.

ఎర్రటి బార్డర్ పరికిణీ మీద తెల్లటి పెర్లిన్ ఓణీ వేసుకుంది. ఒంటిపొర పెటమీదకి పెద్ద లాకెట్ చెయిన్ వ్రేళ్ళాడుతోంది. రెండు జడలూ రిబ్బన్లు లేకుండా వదిలేసింది. చెవుల రింగులు చెంపలకి తగి లేలా తమాషాగా తల వూగిస్తూ కాఫీ తెచ్చింది.

"తీసుకో బావా! త్వొందరగా."

ప్రకాశం ఒళ్ళు తెలుసుకుని కాఫీ తాగాడు.

"ఇందిరా! మేము వెళ్తున్నాం."

లలిత హైహీల్స్ బిగించుకుంది.

ఇందిర బయటి కొచ్చింది — "ఇప్పట్నుంచీనా? గంట పైగా వుంది."

"అలా షాప్‌లన్నీ చూసుకుంటూ వెళ్తాం."

"బాబుని వుంచెయ్ లలితా! వాడెందుకూ?" అంది ఇందిర.

"ఫర్వాలేదులే. నిన్నసలే విసిగిస్తాడు. సుజా నడుస్తుందిగా? నే నెత్తుకుంటాను" అన్నాడు ప్రకాశం. అబ్బ! ప్రకాశానికి ఎంత ఓర్పు వచ్చింది.

వాళ్ళంతా వెళ్తోంటే ఇందిర వీధిగుమ్మంలోనే చూస్తూ నుంచుంది. ఇందిర ఆలోచనలు పరిపరివిధాల పరుగులెత్తాయి. ప్రకాశం మునపట్లా దగ్గిర కూర్చుని "ఎలావుంది ఇందిరా?" అని అడిగిన పాపాన పోవటం లేదు. అయిదు నిముషాలయినా సరిగ్గా మాట్లాడటంలేదు.

ఇందిరకి జ్వరం తగ్గిందేగానీ నీరసం తగ్గలేదు లేచి తిరగలేక పోతోంది. డాక్టర్ నడిగితే "బాగా విశ్రాంతి తీసుకోండి" అన్నాడు.

మందులు మింగి— టానిక్కులు తాగి —కుంటికోడిలా ఎంతసేపూ గదిలో పడుకోవటం తప్పితే మరేం చెయ్యలేక పోతోంది — కావలసింది కూడా విశ్రాంతేగా ? నిట్టూర్చింది ఇందిర.

* * *

"అమ్మా! అమ్మా! పిన్ని ... నీ చీర కట్టుకుంటోందీ....కట్టుకుం టోందీ...." అంటూ రాగయుక్తంగా పాడుతూ గంతులేస్తూ వచ్చింది సుజాత.

ఏదో నవల చదువుకుంటోన్న ఇందిర పుస్తకం మడిచి చూసింది—

"రామ్మా! చూపిస్తాను!" అంటూ చెయ్యి పట్టుకుంది సుజా.

ఇందిర లేచి వెళ్ళింది. పెట్టిమీద జరీపువ్వుల నీలంచీర తీసివుంది. లలిత బ్లౌజు కుట్లు వూడదీస్తోంది. అక్కగార్ని చూడగానే అదోమాదిరిగా నవ్వుతూ —"ఇవ్వాళ నీ చీర కట్టుకుంటా నక్కయ్యా! నా బ్లౌజు లేవీ దానికి మేచ్ కావటంలేదు. ఇది చాలా బైట్‌గా వుంది నాకు. అందుకనీ మళ్ళా కుట్టేస్తాలే" అంటూ చేతులు లూజు చేసింది.

"వద్దు. అది చాలా మంచిది. కాస్సేపు ఎటో తిరిగి రావటానికి అంత పెద్ద చీరెందుకూ ?" అందా మనిపించింది ఇందిరకి.

"కట్టుకో ఏం పోయింది?" అనేసి వచ్చేసింది.

ఇందిర మనసు మనసులో లేదు.

"పోనీ చిన్నపిల్ల. అస్తమానూ ఇంట్లో చాకిరీ చేస్తూ ఏం వుంటుంది? కాస్సేపు ఎటైనా తిరిగివస్తే బావుంటుంది" — అనుకుంది మొదట్లో. బయటికి వెళ్ళటం ప్రారంభించిన దగ్గిర్నుంచీ ఒక్కరోజు కూడా మానలేదు బావా మరదళ్ళు. రెండు వారాల్లోనూ ఆరుసార్లు సిని

మాల కెళ్లారు. మిగతా రోజులు బీచ్‌కో, పార్కుకో షికారు. రోజూ కొత్త కొత్త బట్టలతో_రకరకాలుగా అలంకరించుకుని బయల్దేరుతుంది లలిత. ఆఫీసు ... పని.... పని ... అని అలమటించే ప్రకాశం ఐదింటి కల్లా ఇంటి కొచ్చేస్తాడు. కాఫీ తాగటమే ఆలశ్యంగా బయల్దేరిపోతారు. తొమ్మిదికే తిరిగి రావటం. వచ్చి ఇద్దరూ కబుర్లాడుకుంటూ నవ్వు కుంటూ తింటారు అన్నాలు. మరో గంట హస్కుకొట్టి అప్పుడు పడు కుంటారు.

ఎన్నాళ్ళీ వరస? దానికి బుద్ధిలేకపోతే ఈయన వివేకం ఏమైనది? సరే ! వెళితే వెళ్తుంది. వెక్కిరించినట్టు ఏరికోరి తన చీర కట్టుకోవట ఏమిటి ? _ అన్ని బట్టలున్నాయి. దెయ్యంలాంటి పెట్టె తెచ్చుకుంది. అవన్నీ పనికి-కపోయాయా ?....

తని చీర .. అదీ జరీపువ్వుల నీలంచీర.... అసలు చాలా ప్రత్యే కత వుంది దానికి. నాలుగు నెలల క్రిందట_తను పెళ్ళయి ఆరేళ్ళు నిండాయని ప్రకాశం స్వయంగా సెలెక్టుచేసి తెచ్చాడు. ఆ సాయంత్రం అప్పటి కప్పుడు కట్టుకుంది ఇందిర. తలనిండా మల్లెపూలు పెట్టుకుంది. ఇందిరని చూసి ప్రకాశం చాలా మురిసిపోయాడు.

"సినిమాకి వెళ్దామా ?" అన్నాడు.

"ఇప్పుడేం సినిమా ? అన్నాలు తినేసి చక్కగా కబుర్లు చెప్పు కుంటూ కూర్చుందాం" అంది ఇందిర.

"చిన్న సవరణ. కూర్చోవటం కాదు...." అంటూ చిలిపిగా చూశాడు.

ఇందిర కొత్త పెళ్ళికూతుర్లా సిగ్గుపడి పోయింది.

అన్నాలు తిన్నాక వంటిల్లు సర్దుకుని వచ్చేసరికి ప్రకాశం దొంగ నిద్ర నటిస్తూ పడుకున్నాడు.

పిల్లలిద్దరూ గాఢంగా నిద్రపోతున్నారు.

ఇందిర నిశ్శబ్దంగా అగరొత్తులు వెలిగించి వెనక్కి తిరిగింది. సెంటుసీసా గుప్పెట్లో గట్టిగా పట్టుకుంది—మంచం దగ్గిరికి వెళ్ళామా అంటే మొదటిరాత్రిలాగా పుట్టెడు సిగ్గు ముంచుకొచ్చింది. ఆరేళ్ళుగా తెలిసిన భర్త కొత్తవ్యక్తిలా కంగారు పుట్టిస్తున్నాడు. లైటు తీసేసి ఆయన పాదాలు ఒత్తుతూ కూర్చుంది.

ప్రకాశం చీకట్లో దొంగచూపులు చూశాడు. చెయ్యి పట్టుకుని దగ్గిరికి తీసుకున్నాడు — "చీకట్లోకూడా ఈ చీరమీద పువ్వులు మెరుస్తున్నాయే! అబ్బ! నువ్వెంత అందంగా వున్నావు ఇందూ!" అన్నాడు దగ్గిరికి తీసుకుంటూ.

ప్రకాశం హృదయపూర్వకంగానే అన్నాడని ఇందిర ఎన్ని యుగాలైనా గుర్తుంచుకుంటుంది. ఆ అనుభూతిలో అంతవిశ్వాసం వుంది.

"లలితా! వద్దు. ఆ చీరకాదు, మరేదైనా కట్టుకో" అనెయ్యాలని విసురుగా లేచింది.

"అక్కయ్యా! ఎలా వుందీ?" అంటూ వచ్చింది లలిత.

ప్రాన్పడిపోయింది ఇందిర. లలిత ఆ చీర కట్టేసుకుంది. జరీ అంచు పాదాల మీదికి జారాడేలాగా పొడుగ్గా పెట్టుకుంది కుచ్చెళ్ళు. పైట కొంగుకూడా పొడుగ్గా వేసుకుంది. రంగులు తీసేసి అక్కగారి రాళ్ళ దిద్దులు పెట్టుకుంది. చేతులకి నిండుగా నీలిరంగు గాజులు వేసుకుంది. కళ్ళకి కాటుక దిద్దుకుని గుండ్రటి కుంకుమబొట్టు పెట్టుకుంది. ఇందిరవే మహమల్ స్లిప్పర్స్ తొడుక్కుంది.

"ఎలావుం దక్కయ్యా!" అంది లలిత రెట్టిస్తూ— తనకేసి తనే చూసుకుంటూ.

"అమ్మలా వుంది, అమ్మలా వుంది" అంటూ గంతులేసింది సుజాత.

నిజంగా ఇందిరే భ్రమపడింది. ఐదారేళ్ళ క్రిందట తను అచ్చం అలాగే వుండేది. ఇప్పుడు.... ఈ ఆకారంతో........

"బావుందే! చాలా బావుంది...." అంది భారంగా - "మీ బావ ఇంకా రాలేదు కదూ?" అంది.

"లేదు. ఇంకా రాలేదు. అదే చూస్తున్నాను."

"అదే చూస్తోందిట. తనకుకూడా లని తహతహ! నిరీక్షణ!

ప్రకాశం రానే వచ్చాడు. లలితని ఆపాదమస్తకం ఆశ్చర్యంగా చూశాడు— "వాట్ ఎ వండర్! ఇద్దరు ఇందిరలా? అసలు ఇందిరెవరో తెలీటంలేదే!" అంటూ లలిత పైటకొంగు పట్టుకోబోయాడు హాస్య గాడిలా.

లలిత చిరుకోపంతో విదిలించుకొంటూ — "కళ్ళజోడు పెట్టుకో రాదూ?" అంది.

ఇందిర మాట్లాడలేదు. అసలు ఇందిర ఎవరో తెలీటంలేదని తన భర్త హాస్యానికి అంటే మాత్రం భరించగలిగే శక్తి తన కెక్కడిది?

"లలితా! కాఫీ తెచ్చియ్యి" అంది చిరాకు ఎంతమాత్రం కన్పించ నీయకుండా. ప్రకాశం మొహం కడుక్కువచ్చి కాఫీ తాగాడు.

"ఏం కథ? పెళ్ళికూతురిలా తయారయ్యావ్?" అన్నాడు లలితని వారగా చూస్తూ.

లలిత మూతి ముడిచింది — "నువ్వే అంతా మర్చిపోతే ... నేనసలు రాన్లె."

"బాబోయ్! అంత కోపమే! ఈ దీనుడు మనజాలడు."

"లేకపోతే ఎవరో ఫ్రెండింటికి వెళ్దామని చెప్పి, ఏం కథ అని అడుగుతావేం?"

"వెరీ సారీ లలితా! మర్చిపోయాను. అయితే నువ్వు రెడీయేగా?"

"ఓ."

"పద. లెఫ్ట్ రైటేనా?"

"దగ్గిరే అన్నావుగా?"

"మరీ అంత దూరంకాదులే-కబుర్లు చెప్పుకుంటూ పోతే ఎంత

పేపు? అంత నడవలేకపోతే అప్పుడే ఎక్కేద్దాం రిక్షా! .... ఇందిరా! షేం వెళ్తాం. నిద్రపోకు మళ్ళా రాత్రి నిద్రపట్టటం లేదని గొడవ చేస్తావు" అంటూ బాబుని ఎత్తుకున్నాడు ప్రకాశం.

ముభావంగా కూర్చునివున్న ఇందిర తలఎత్తి – "వాణ్ణి వుంచెయ్యండి. రోజూ అలా బయట గాలిలో తిప్పుతోంటే ఏ రోంపైనా చేస్తుంది. రాత్రంతా దగ్గుతూనే వున్నాడు" అంది.

ప్రకాశం బాబుని ఇందిరకి అందిస్తోంటే వాడు వుండనని పేనుగులాడాడు. ప్రకాశం బలవంతంగా దించేస్తూ – "మీ అమ్మ దగ్గిర ఉండు నాన్నా! బిళ్ళలూ – బిస్కత్తులూ అన్నీ తెస్తాను" అంటూ నచ్చచెప్పబోయాడు.

బాబు ఏడుస్తోంటే ఇందిర లేచి ఎత్తుకుంది.

ప్రకాశం, లలితా, సుజా వెళ్ళిపోయారు.

వీధి తలుపులు వేసేసి, ఏడుస్తోన్న బాబుకి రెండు బిస్కట్లిచ్చి మళ్ళా గదిలోకొచ్చింది ఇందిర. బావురుమని ఏడ్చెయ్యాలనిపించింది. రోజు లెంత చిత్రంగా మారిపోయాయి! తనతో మాట్లాడే వ్యవధే చిక్కటంలేదు తన భర్తకి....తనే సర్వస్వంలా ప్రవర్తించే వ్యక్తికి!

లేచిన దగ్గర్నుంచీ వురుకులతో, పరుగులతో ఆఫీసు-మరదలితో కబుర్లలో, నవ్వులలో కొట్టుకుపోతూ భోజనం – మళ్ళా ఆఫీసు, సాయంత్రం షికారు – ఎప్పుడో ఇంటికి రావటం – తిండీ, నిద్రా – ఇక టైమేదీ? జబ్బు మనిషితో మాట్లాడేంత తీరికేదీ? — మనస్సంతా వికలమైపోయింది ఇందిరకి.

తలగడా మీదికి ఒరిగి ఇంటికప్పుకేసి చూస్తూ పడుకుంది. జరీ పువ్వుల నీలంచీర చూస్తే తన కేవేవో మధుర స్మృతులు గుర్తొచ్చాయి. ఆయనకి కూడా ఏవైనా జ్ఞాపకం వచ్చాయా?

* * *

"ఈ చీర మీ అక్కకన్నా నీకే బావుంది లలితా! నిజం" అన్నాడు ప్రకాశం లలిత మొహంలోకి గుచ్చి గుచ్చి చూస్తూ.

లలిత గంభీరంగా సముద్రం కెరటాలకేసి చూస్తోంది.

లలితని ఫ్రెండింటికి తీసికెళ్లాలని బయల్దేరిన ప్రకాశం తీరా కొంతసేపు నడిచాక- "ఇప్పు డెళితే వాళ్ళుంటారో లేదో! పోనీ బీచ్‌కి పోయి కూర్చుందాం లెద్దూ! సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుందాం" అన్నాడు ప్రాధేయ పడుతోన్నట్టు.

"అయితే పద" అంది లలిత సంశయించకుండా.

ఇద్దరూ రిక్షాలో కూర్చున్నారు. దిగేంతవరకూ ప్రకాశం శరీరం నిండా విద్యుత్తు పరుగులెత్తింది. వారగా లలిత ముఖం చూస్తూ కూర్చున్నాడు. రిక్షాదిగి బాగా దూరం నడిచి ఏకాంతంగా కూర్చున్నారు—

"మాట్లాడవేం?" అంటూ రెట్టించాడు ప్రకాశం.

లలిత అప్పుడే స్వప్నంలోంచి తేరుకున్నట్టు - నెమ్మదిగా కళ్ళు విప్పి "ఏమిటి?" అంది.

"ఈ చీర నీకు చాలా బావుంది."

"ఎవరికైనా బాగానే వుంటుంది."

"అలాక్కాదు. ఎంత అందమైన బట్టలైనా కొందరికే రాణిస్తాయి. నువ్వు మీ అక్కకన్నా ఎత్తు; తెల్లటి తెలుపు, బొద్దుగా ఉంటావు. అందుకే నీకు మరీ బావుంది."

"బావగారు బట్రాజు లౌతున్నారే!" అంది లలిత నవ్వుతూ.

"నీలాంటి అందగత్తెని చూస్తోంటే కవిపుంగవుణ్ణికూడా అయిపోతాను" అన్నాడు బెదరిస్తోన్నట్టు.

లలిత చిరునవ్వు నవ్వింది విలాసంగా. లలిత పైటచెంగు గాలిలో ఎగిరెగిరి పడుతోంది. ఆ కొంగుపట్టి దగ్గరికి లాక్కోవాలని గుబగుబలాడుతోన్న మనస్సుని మందలించలేక — "ఆ కొంగు అలా వదిలేశావేం?" అన్నాడు ప్రకాశం ఏదో మాట్లాడాలని.

"దానికి స్వతంత్రం యిచ్చేశాను."

"అదేం స్వతంత్రం? చీరంతా విప్పేసి గాలిలోకి విసిరెయ్"

కిలకిల నవ్వింది లలిత—పాదాలమీద ఇసక పోసుకుని ఆడుకుంటోన్న సుజా తలతిప్పి పిన్నికేసి చూసింది. గబగబా లేచివచ్చి లలిత పైటకొంగు పట్టుకొని భుజంమీద కప్పుతూ—"పిన్నీ! మా అమ్మయితే యిలా వేసుకుంటుంది" అంది.

"ఛీ! పోవే! వెధవ ఇసక చేతుల్తో నా జాకెట్టంతా పాడుచేశావు. పెద్ద పేరక్కలా ముసుగెట్టుకోమంటావా?" అంటూ విసుక్కుంది లలిత. సుజా మళ్లా తన ఆటలో మునిగిపోయింది. లలిత ఎప్పటిలా మాటలు పెంచకుండా అడిగిన దానికి మాత్రమే సమాధానలిస్తూ సముద్ర కెరటాల కేసి చూస్తూ కూర్చుంది.

నీరెండ తెల్లటి ఇసకమీదా—నీటి నురుగుమీదాపడి వెన్నెలలా మెరుస్తోంది. చల్లటిగాలి హాయిగా ఒంటిని తాకుతూ ఆహ్లాదం కలిగిస్తోంది. సముద్రం తన మహాగర్భంలో ఎన్నోకోట్ల సంగీత వాయిద్యాలను దాచుకున్నట్లు గంభీరంగా తరంగాల పాట పాడుతోంది.

"లలితా!" అంటూ అప్రయత్నంగా లలిత చేతిని పట్టుకున్నాడు ప్రకాశం. చురచురచూస్తూ లలిత చెయ్యి లాక్కున్నప్పుడుగానీ తనేం చేశాడో ప్రకాశానికి తెలియలేదు—"అదికాదు లలితా! చెయ్యిచూస్తాను" అన్నాడు తొణకకుండా.

"ఏం చూస్తావు? జోస్యం చెప్తావా?"

"ఏదో చెప్తాగా? చెయ్యిలాతే, ముట్టుకుంటే నీ బంగారం నాకేం అంటదులే" అంటూ చొరవగా చెయ్యి చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు. తెల్లగా మృదువుగా, మెత్తటి బంగారంతో చేసినట్టుందా చెయ్యి. గలగలమంటూ గాజులన్నీ ముంజేతిమీదకి వచ్చిపడ్డాయి. హస్త సాముద్రికం ఎంతో తెలిసినవాడిలాగా అరచెయ్యి విప్పి గుచ్చిగుచ్చి చూశాడు ప్రకాశం—

"ఊఁ! తెలిసింది. చెప్పనా?"

చెప్పమన్నట్టు నవ్వింది లలిత.

"ఈ పాణిగ్రహణం చేసినవాడు ధన్యుడౌతాడు,"

"ఊఁ" ఎడంచేతి చూపుడు వేలు పెదవుల్లో పెట్టుకుంది సినిమాల్లోలాగ.

"ఈ అందమైన చేతితో అందించిన పదార్థం ఏది తిన్నా సరే, అమృతాన్ని రుచిచూసినట్టు పీనుగులాంటి వాళ్ళయినా ఏనుగులౌతారు."

"భలే వుంది జోస్యం! ఖర్మగాలి ఈ చేత్తోనే చెంపకాయతింటే–"

"దాసాను దాసుడౌతాడు."

"నవ్వింది లలిత—"చాల్లే" అంటూ చెయ్యి లాక్కోబోయింది. ప్రకాశం గట్టిగా పట్టుకున్నాడు— నేనో మాట అడుగుతాను. నిజం చెప్తావా ?" కొంటెగా చూశాడు.

"కాలేజీలో నువ్వెవరినైనా ప్రేమించావా? నువ్వు ప్రేమించక పోయినా కుర్రాళ్ళు వూరుకోరే !. ప్రేమలేఖలు వస్తూనే వుండాలి. అవునా ?"

లలిత సిగ్గుపడ్డదానిలా తల దించుకుంది— "నువ్వు చదువుకునే రోజుల్లో ఎన్ని ప్రేమలేఖలు రాశావేమిటి ?"

"రాసినవి కొన్నీ— రాయనివి కొన్నీ–రాసీ రాయనివి కొన్నీ."

"అందరూ అలాగే అనుకోరాదూ ?"

"అయితే నీకు ప్రేమపత్రాలు వస్తూనే వున్నాయన్నమాట — ఎవడి మొర అయినా చెవిని పెట్టావా ?" ఆ అర్జీలు కాస్తా కుంపట్లో పడేశావా ?"

తన చిరునవ్వుకోసం తన పలకరింపుకోసం —తన స్నేహం కోసం తపిస్తూ ఉత్తరాలురాసే రమేష్‌ని గురించి బావతో చెప్పేద్దామా అనుకొంది లలిత. తీరా వింటే ఏమంటాడో! ఒక్క రమేష్ ఏమిటి? ఎంతమంది రమేష్‌లైనా తనకోసం తపిస్తారు. లలిత మళ్లా సముద్ర కెరటాలలోకి చూస్తూ కూర్చుంది.

"మనిషంత మనిషిని పక్కన కూర్చునివుంటే నువ్వా నీళ్ళలో వెతుక్కుంటా వెందుకూ? ఏ రాజకుమారుడైనా ఓడమీద వస్తానన్నాడా? స్వప్న సందేశం పంపించాడా ?"

లలిత నవ్వింది— "నిజంగానే నీకు కవిత్వం వస్తోంది."

"కవిత్వంకాదు, ఉన్నమాటే. నిన్నెవడు కట్టేస్తాడో గానీ లక్కీ-ఫెలో! అభినందించాల్సిందే."

"ఏం? నీకు జెలసీగా వుందా?"

"ఉండదూ?"

"ఎందుకూ?"

"ఎందుకేమిటి? అసలు రెండేళ్లాగే నిన్నే చేసుకోవాల్సింది నేను."

కిలకిలా నవ్వింది లలిత-"అక్కయ్యవింటే బాగానే వుంటుంది."

"ఏం? దానిదగ్గరే అంటాను. ఎప్పుడూ మూలుగుతూ పక్క వదలకుండా పడుకోవటం మాత్రం తెలుసు. నీ కాలిగోటికి కూడా తీసి కట్టే" విసుక్కున్నాడు ప్రకాశం.

"నిజంగా బావా! ఎప్పుడూ అలా ఈసురోమంటూ వుండే వాళ్ళని చూసే నాకు చెడ్డ అసహ్యం! చకచకా పనులు చేసేసుకోవాలి. సిని మాకో- షికారుకో- పిక్నిక్‌కో - పార్టీకో- ఏదో ఒకటి యాక్టివ్‌గా తిరు గుతూ వుండాలి. లేకపోతే లైఫ్ డల్‌గా వుండదూ?"

"డల్‌గా వుండటమేమిటి? బోర్ కొడుతోంది. ఎప్పుడూ ఇల్లూ- పిల్లలూ- రోగాలూ- తెగుళ్ళూ...."

"అసలు తెగుళ్ళు రావడానికి సైకాలాజికల్ ఫీలింగే కారణం బావా? ఉత్సాహంగా లేనివాళ్ళకే ఈ తెగుళ్ళన్నీ వస్తాయి. వాళ్ళూ బాధ పడతారు! అందర్నీ బాధ పెడతారు."

"బాగా చెప్పావు. బాధ కాకపోతే ఏం సుఖం వుంది బ్రతుక్కి" నిస్పృహగా అన్నాడు ప్రకాశం.

"అలా అనకు బావా!" లలిత ప్రకాశం కళ్ళలోకి సానుభూతిగా- ఓదార్పుగా-జాలిగా-ప్రేమగా-ఎలాగో-ఇంకెలాగో- చూసింది? "బావా! నేనే నీ భార్యనైతే నీకు స్వర్గసుఖాలు చూపించేదాన్ని. ఆనంద సాగ రాల్లో ముంచెత్తేదాన్ని. వెన్నెల సిమ్లో తేలించేదాన్ని. ప్చ్! నువ్వ

దురదృష్టవంతుడివి" అన్న భావాలు లలిత చూపుల్లోంచి తొంగి తొంగి సిగ్గుపడుతూ చూశాయి.

ఎందుకో నిట్టూర్చాడు ప్రకాశం.

లలిత మృదువుగాచూస్తూ —"ఏదైనా పాడనా బావా ? ప్లీజ్ ! నువ్వు మాత్రం అంత డల్‌గా వుండకు. నేను భరించలేను" అంది.

"అబ్బే! ఏం లేదులే, పాడు"— మోహం విప్పుకుని సముద్రం కేసి చూడసాగాడు ప్రకాశం.

లలిత రెండునిమిషాలసేపు తనకు వచ్చిన పాటలన్నీ మననం చేసుకుంది.

"నల్లనివాడా! నే గొల్లకన్నెనోయ్! పిల్లనగ్రో వూదవోయ్! నా వుల్లము రంజిల్లగా...." అంటూ పాడింది. బాలసరస్వతి స్వరంలోని మృదుత్వం తప్పితే అంతా అలాగే పాడింది. సరస్వతి గొంతులా సుఖ మాధుర్యంతో పరవశత్వం కల్గించకపోయినా వినటానికి చాలా యింపుగా వుంది.

"బావుంది లలితా! చాలా బాగా పాడావు. ఇంకో పాట పాడు" అన్నాడు ప్రకాశం. ఇంకోటి-మరోటి-నాలుగైదుపాటలు పాడింది లలిత.

ప్రకాశానికి వుత్సాహం వచ్చింది— "ఎవ్వడైనా ప్రొడ్యూసర్ విన్నాడంటే నిన్ను తప్పకుండా సినిమాల్లోకి పట్టుకుపోతాడు."

పొంగిపోయింది లలిత—"బావా! నిజంగా నాకు సినిమాల్లో పాడా లని వుంది."

గాలి- సినిమాలమీదికి మళ్ళింది. లలితపాటగాళ్ళను చాలా మందిని విమర్శించింది. కొంతమందిని మెచ్చుకుంది.

"మంచి ఛాన్సువస్తే తప్పకుండా వెళ్ళిపోవచ్చు లలితా."

"వెళ్తేగానీ మంచీచెడ్డా ఎలా తెలుస్తాయి?"

"అంత పనిమాత్రం చెయ్యకు. ఏమో! ఏమో! ఏమౌతుందో చెప్పలేం. అయినా నీకు వయస్సు మాత్రం ఏదీ? ముందు చదువుకానీ."

"పిన్నీ! ఇంటికి పోదామే!" హఠాత్తుగా లేచింది సుజా.

బావా మరదళ్ళిద్దరూ బాహ్య ప్రపంచంలో కళ్ళువిప్పి చూశారు. బాగా చీకటి పడింది. లలిత సుజా చెయ్యిపట్టి కూర్చోబెట్టింది.

"అప్పుడే ఇంటికెళ్ళి ఏం చెయ్యాలి? కూర్చో! వెళ్దాంలే" అంటూ.

"ఉహూ! నాకు నిద్రొస్తోంది."

"నా ఒళ్ళో పడుకో! ఇంటికెందుకూ?"

"ఆకలేస్తోంది పిన్నీ!"

"అబ్బబ్బ! ఏం సాధిస్తున్నావే! రేపు నిన్ను తీసుకొస్తానేమో చూడు."

"పోనీ లలితా! పద వెళ్దాం. చీకటి పడిపోయిందిగా" అంటూ లేచాడు ప్రకాశం. లలితకి లేవక తప్పలేదు.

ఇందిర తలుపులువేసి గదిలో కెళ్ళిపోయింది.

సుజా అన్నం తినేసి తల్లి పక్కలో చేరింది — "అమ్మా!.... నిన్ను .... నాన్న తిట్టాడే! .... పిన్నికూడా తిట్టిందే ...." అంది ఏదో చెప్పాలన్న తాపత్రయంతో.

"ఛ! తిట్టటం ఏమిటి?" అంది ఇందిర అర్థంకాక.

"నీకు....జొరం జొరం.... ఎప్పుడూ పడుకుంటావనీ...."

చాలు ఇందిరకి అర్థమైంది కొంతవరకైనా.

"ఇంకా నాన్నేమో ...."

"సరేలే. పడుకో" కూతుర్ని కసిరింది.

కళ్ళు మూసుకుని పడుకుంది సుజా. కాస్సేపటికి— "మరేమో పిన్ని........ఎంచక్కా బోలెడు పాటలు పాడిందే!" అనేసింది వుండబట్టలేక.

"అసలు మీ రెక్కడి కెళ్ళారు?" అడగొద్దనుకుంటూనే అడిగింది ఇందిర.

"బీచ్‌కమ్మా! ఇసకలో ఆడుకున్నాను."

"ఇందిర సుజా తల తడిమింది. పాపిడినిండా ఇసకే — గౌను జేబునిండా ఇసకే —"సరేలే! పడుకో" అంది జోకొడుతూ.

వంటింట్లోంచి మాటలింకా విన్పిస్తోనే వున్నాయి.

కాస్సేపటికి ప్రకాశం పడుకోవటానికి వచ్చాడు—"ఇందిరా! బాబేం ఏడిచాడా ?"

"లేదు."

"నీ ఒంట్లో ఎట్లా వుందీ ?"

"బాగానే వుంది."

"బాగానే వుందంటావ్. లేచి తిరగవేం? కాస్త హుషారుగా అటూ ఇటూ తిరుగుతూండాలి. జ్వరం లేదుగా?"

ఇందిర నిశ్శబ్దంగా నిట్టూర్చింది.

ప్రకాశం పడుకున్నాడు.

ఎంత ప్రయత్నించినా — ఎంత సరిపెట్టుకున్నా — ఇందిరకి తెల్లవార్లూ నిద్రపట్టలేదు. ఇందిర హృదయం ఏడుస్తోంది. సహించలేక సతమతమౌతోంది —

మనుషులు ఇంత అమానుషంగా మారడం సంభవమేనా? తన భర్త - తనని యిలా నిర్లక్ష్యం చేసేరోజు వస్తుందని - జీవితం ఇంత చేదునిజాన్ని మింగిస్తుందనీ— ఒకనాడు ప్రేమానురాగాలతో ఉప్పొంగిన హృదయం ఇంత ఎడారిలా ఎండిపోతుందనీ—భగవంతుడా! ఇంకా ఏం నగ్నసత్యాలు చెప్పబోతున్నావు ? నీ నిజాలలో నలిగి నాశనమయ్యే ప్రేమకోసం అలమటించే హృదయాల్ని నువ్వెందుకు సృష్టిస్తావు ... ?

ఇందిర దాదాపు జాగారం చేసింది రాత్రంతా.

కళ్ళు ఉబ్బి ఎర్రగా జేవురించాయి.

లేచిన దగ్గర్నుంచీ బొత్తిగా గది కదలబుద్ధి కాలేదు. ఎలాగో స్నానంచేసి తల దువ్వుకుని మళ్ళా గదిలోకే వచ్చి కూర్చుంది.

ప్రకాశం ఆఫీసు కెళ్ళిపోయాడు. లలిత వంట చేస్తోంది.

"లలితని పంపించేస్తే ?"

పిచ్చివూహ! లలితని పంపించేసి ప్రకాశాన్ని దక్కించుకోవాలా? అదేనా తను కోరుకుంటోంది ?—

లలిత వీక్లీకోసం ఎదురుచూస్తూ తనతో తర్కించిన నాలుగు మాటల్లోనూ లలిత హృదయం తేటతెల్లమైంది.

గతమంతా తల్చుకున్న ఇందిర మ్రాన్పడిపోయింది ఎంతోసేపు. లలిత మనస్సు ఇంత స్పష్టంగా తెలిసి కూడా ఇంకా తను నిర్లిప్తంగా వూరుకోవచ్చునా ?

ఇదంతా తనకోసం కాదు. లలితకోసం.... లలిత శ్రేయస్సుకోసం-లేకపోతే తనే లలితకి చాలా అన్యాయం చేసినవ్యక్తి అవుతుంది. ఇంకా పరిస్థితి విషమించనివ్వటం మూర్ఖత్వం !

"అయితే ఇవ్వాళ వీక్లీ రానేలేదన్నమాట. అనుకున్నదంతాచేశాడు దొంగవెధవ" అంటూ లలిత పేపరు ఒక్కటీ పట్టుకు వెళ్ళిపోయింది.

ఇందిర లేచి వంటింట్లోకి వెళ్ళింది. చేతికందినది సర్దుతూ కాస్సేపు తిరిగింది— "లలితా! అన్నం తిందాం వస్తావా ?" అంటూ గట్టిగా పిల్చింది.

లలిత పేపరు పట్టుకుని వంటింట్లోకి వచ్చింది. "రోజూ నేను బావకి పెట్టి తింటున్నాగా ?" అంది.

"ఇవ్వాళ నేను పెడతాలే, తినేసెయ్, నేనూ తినేస్తా. వడ్డించనా?" అంటూ పళ్ళాలు తీసింది ఇందిర.

లలిత ఇబ్బందిగా మొహం పెట్టింది; "అప్పుడే ఏం అన్నం బాబో ?"

"అప్పుడే ఏమిటి? పదకొండు దాటింది. అసలు నీకు తొమ్మిదవకుండానే తిండితిని కాలేజీకి పోవటం అలవాటేగా ?"

"అవుననుకో. ఇక్కడి కొచ్చాక...."

"మరీ చోద్యం. హైస్కూలులో చేరిన దగ్గర్నుంచీ వున్న అలవాటు ఇక్కడి కొచ్చాక నెల్లాళ్ళ భాగ్యానికే మారిపోయిందా? సరేలే, నేను వడ్డించుకుంటా."

"అయితే నాకూ పెట్టెయ్ తినేస్తా" అంటూ పేపరు పడేసి వచ్చి కూర్చుంది—

పెద్దగా సంభాషణేమీ జరగలేదు.

"అబ్బ ఆకలి వెయ్యటంలేదు" పెట్టిన అన్నం అంతా తీసేసి పిడికెడు అన్నం వుంచుకుంది. ఇందిరకూడా రోజులా తినలేకపోయింది.

ఆఫీసునుంచి ప్రకాశం వచ్చాడు.

అన్నం వడ్డిస్తూ ఇందిర కన్పించింది.

"ఏం ? లలితేమైంది ?"

"చదువుకుంటోంది. కూర్చోండి."

"పిలిస్తే వస్తుందిగా ? నీకెందుకూ శ్రమ ?"

"మీకు అన్నం వడ్డించడానికి నాకు శ్రమేమిటి?"

"అదిగాదు. నీ కోసమే. మళ్లా ఒంటికేమైనా...."

"నా ఒంటి సంగతి నాకు తెలీదూ? తేలిగ్గా ఉంది కాబట్టే లేచి తిరుగుతున్నాను."

"కిక్కురుమనకుండా కూర్చున్నాడు— "అబ్బో! ఇంత అన్నం పెట్టేశా వేమిటి?"

"మీ తిండి విషయం నాకు తెలీనట్టు మాట్లాడతారేం ?"

విన్పించుకోకుండా అన్నం తినేశాడు ప్రకాశం.

"అసలేమైనా కడుపు నిండాలా ?"

"నిండకేం ?" అంటూ లేచాడు.

వండుకున్నదంతా గిన్నెలోనే వుంది. అందరి కడుపులూ నిండి పోయాయి మరి. ఇందిర పళ్ళెంతీసి గిన్నెలన్నీ సర్దుతోంది.

ప్రకాశం లలిత దగ్గిరికి వెళ్లాడు.

"కోపం వచ్చిందా అమ్మాయిగారికి ?"

బోర్లాపడుకున్న లలిత తలెత్తి చూసింది—"ఎందుకూ?"

"ఏమో! అన్నం పెట్టకుండా తప్పించుకున్నావుగా ?"

"చాల్లే! మా అక్కయ్యే వడ్డిస్తానంటే వూరుకున్నాను."

ఇందిర వంటింటి తలుపులు వేసి వచ్చింది.

ప్రకాశం తలదువ్వుకుంటూ ఇందిరని వుద్దేశించి అన్నాడు— "అయితే నీకు ఆరోగ్యంగానే వుందన్నమాట. థేంక్ గాడ్!"

ఇందిర మాట్లాడలేదు.

ప్రకాశం మళ్లా ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోయాడు. మధ్యాహ్నం పొయ్యి ఇందిరే అంటించి కాఫీలు పెట్టింది.

లలితకి చాలా ఆశ్చర్యంగా వుంది. అక్కయ్య ఏమిటో కొత్తగా వుంది—

"అదేమిటక్కయ్యా! పోనీ అన్నం నేను వండేస్తాలే. నీకు మళ్ళా జ్వరం తిరగబెడుతుందేమో."

"ఫర్వాలేదు. జ్వరం వస్తే వంట చెయ్యలేంగానీ— వంట చేస్తే జ్వరం రాదు."

లలితకేం తోచలేదు. ఏదో పుస్తకం పుచ్చుకుందిగానీ చదవబుద్ధి కాలేదు. మాటిమాటికీ వీధిగుమ్మంకేసి చూస్తూ కూర్చుంది.

ప్రకాశం రానేవచ్చాడు. రోజులా — "లలితా! రెడీయేనా?" అన్నాడు. అంతలో లలిత వాటం చూసి "అరె! ఇంకా ఇలాగే ఉన్నావేం? ఇవ్వాళ ఎటూ వెళ్లొద్దా?" అన్నాడు నీళ్ళు కారిపోతూ.

"ఎటు వెళ్దాం?" అంది లలిత కొంచెం నెమ్మదిగా.

"కాస్సేపు ఎటయినా తిరిగివద్దాం."

లలిత మొహం కడుక్కుని జడ వేసుకుంది. పెద్ద ఆడంబరాలేమీ చెయ్యలేదు. జోళ్ళు తొడుక్కుని రెడీగా నించుంది.

"ఇందిరా! ఒంట్లో బాగానే వుందని ఆర్భాటాలేమీ చెయ్యకు. అన్నం వార్చేసి కూర్చో" అంటూ హెచ్చరించి వంటిల్లు దాటాడు ప్రకాశం.

ఇందిర అయోమయంగా కూర్చుండిపోయింది.

పొద్దుటినుంచీ తను లేచి తిరుగుతూనే వుంది. ఒంట్లో బాగానే వుందనికూడా చెప్పింది. తను వస్తుందేమోనని వాళ్ళ కెందుకు తోచ లేదు?

తనని మాటమాత్రమైనా అడగకుండా వాళ్ళిద్దరూ అలా వెళ్ళగలిగా రంటే—అసలు తన గురించి వాళ్ళేమనుకుంటోన్నట్టు?

"ఇప్పుడు మీ అక్క ఏంచేస్తూ వుంటుందో తెలుసా?" అన్నాడు ప్రకాశం దారిలో.

"ఏం చేస్తూ వుంటుంది?"

"పొడుగాటి చీపురు పట్టుకుని—గోచీపోసి— కొంగు బొడ్లో దోపి ఇంట్లో బూజులు దులుపుతూ వుంటుంది" నవ్వాడు ప్రకాశం. లలితకి నవ్వాలన్నంత ఉత్సాహంగా లేదు.

* * *

కొంచెం తొందరగానే తిరిగివచ్చారు ఇంటికి.

ఇందిర వీధివాకిట్లో మడతకుర్చీ వేసుకుని కూర్చుంది.

"అదేమిటి? మంచులో కూర్చున్నావు" అన్నాడు ప్రకాశం.

"మంచేం లేదు. బాగానేవుంది" అంది ఇందిర కుష్టంగా.

"అయినా మంచిదికాదు. లోపలికి వెళ్ళి పడుకో."

ఇందిర లేవలేదు. ప్రకాశం లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు.

వంటింట్లోకి వెళ్ళిన లలిత బయటికివస్తూ — "అక్కయ్యా! నువ్వింకా అన్నం తినలేదా? అన్నంఅంతా అలాగే ఉన్నట్టుంది" అంది.

"లేదు మీ రిద్దరూ తినెయ్యండి."

"ఏం? నువ్వు రారాదూ?"

"నే నివ్వాళ తినన్లె. ఏమిటోలా వుంది."

లలిత వెళ్ళిపోయింది.

పావుగంటలో ఇద్దరూ అన్నాలుతిని బయటికొచ్చారు.

"చూశావా? వద్దు మొర్రో అంటే వినకుండా లేచి తిరిగావు.

ఇంకా కొన్నాళ్ళు రెస్ట్ తీసుకుంటే నీదేం పోయింది" అన్నాడు మందలిస్తోన్నట్టు ప్రకాశం.

"ఇప్పటికే నా సర్వస్వం పోయింది" అందామనుకుంది ఇందిర. లేచి లోపలకి వెళ్ళిపోయింది.

ప్రకాశం, లలితా చెరో కుర్చీలో కూర్చున్నారు. కబుర్లు చెప్తూ ఖారాకిళ్ళీ నమలిన ప్రకాశం— "లలితా! కొంచెం మంచినీళ్ళు తెస్తావా?" అన్నాడు.

లలిత వంటింట్లోకి వెళ్ళి అక్కగార్ని చూసి ఆశ్చర్యపోయింది. ఇందిర అన్నం తింటోంది.

గ్లాసుతో నీళ్ళు తీసుకుని బయటికి వచ్చేసింది—"మా అక్కయ్య అన్నం తింటోంది."

"అన్నం తింటోందా? ఒంట్లో బాగాలేదని చెప్పిందన్నావుగా?"

"మరి నాతో అలాగే అంది."

"ఉండు. నేను చూస్తాను." ప్రకాశం వంటింట్లోకి వెళ్లాడు.

ఇందిర పళ్లెం కడిగి బల్లమీద పెడుతోంది.

"ఇందాక ఒంట్లో బాగా లేదన్నావటగా?"

"అవును. అన్నాను."

"మరి యిప్పుడు తిన్నావెందుకూ?"

"ఇప్పుడు బాగానే వుంది."

"ఇందిరా! ఎందుకా అర్ధం పర్ధం లేని మాటలు?"

"ఇప్పటికైనా అర్థాలకోసం వెతుక్కుంటే సంతోషమే. మీ యిద్దరికీ అడ్డం రావటం ఇష్టంలేక ఇందాక ఒంట్లో బాగా లేదన్నాను. మీరు సంతోషంగా కబుర్లాడుకొంటూ అన్నాలు తింటారు రోజూ. నేనెందుకూ మధ్య?"

ప్రకాశం ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. ఇందిరకి చాలా కోపం వచ్చిందని మాత్రం అర్థమైంది. ప్రకాశానికి కోపం వచ్చింది.

"అసలు నువ్వనేదేమిటి?" అన్నాడు సూటిగా చూస్తూ.

"మిమ్మల్ని నే నేమీ అనలేదే! మీతో కలిసి అన్నం ఎందుకు తినలేదని అడిగితే నా వుద్దేశ్యం చెప్పాను. ప్రతి సమస్యకీ ఏదో పరిష్కారం వుండి తీరాలి. అదే నేను ఇవ్వాల్టి నుంచీ ఆచరణలో పెట్టదల్చుకున్నాను."

ప్రకాశం తెల్లబోయాడు— "పరిష్కారమా? అసలు ఏం సమస్య వచ్చిపడిం దిప్పుడు."

"ఈ యింట్లో నాకు అయిష్టంగా ఎన్నో జరుగుతున్నాయి. జరగరానివి జరుగుతున్నాయి. అది సమస్య కాదా నాకు?"

"నీకు అయిష్టంగానా? జరగరానివా? ఎందుకలా చిరాకు పడతావు? చెప్పేదేదో సరిగ్గా చెప్పరాదూ?"

"ఏం జరుగుతున్నాయో మీకు తెలుసు నాకూ తెలుసు. ఇలా చిరాకుపడిపోతూ నా మాటలన్నీ వినమని మిమ్మల్ని నేను నిర్బంధించటం లేదే!"

"అన్నదేదో అనేసి నిర్బంధించటం లేదంటే సరిపోతుందా? నీ ఏడుపు నాకు తెలుసు. నేను లలితతో సరదాగా మాట్లాడతాననేగా ఈ గోలంతా. నన్నే అర్థం చేసుకోలేక పోయావంటే నిన్నేమనుకోవాలి? నా చెల్లెలెంతో లలితా అంతే."

ఇందిర శరీరమంతా అసహ్యంతో జలదరించింది. ఎంత ఘోరం! "చూడండి. నన్ను వంచించండి. ఫర్వాలేదు. మిమ్మల్ని మీరు వంచించుకోవద్దు ఆత్మవంచన మహా నీచం. చెల్లెలుతో ప్రవర్తించినట్టే లలితతో తిరుగుతున్నానంటే చాలా దారుణం. పైటకొంగులు పట్టి లాగటం, బుగ్గలు గిల్లటం, కాయితం ఉండలు విసరటం— అవన్నీ మీరు సోదర భావంతో నే చేస్తున్నానంటే.... నమ్మటానికి నా కింకా పిచ్చెక్కలేదు."

ప్రకాశం ఒక్క క్షణం మాట్లాడలేక పోయాడు.

ఇందిర ఎత్తిచెప్పిన చేష్టలు ఎన్నోసార్లు ఇందిర చూసినప్పుడూ

చూడనప్పుడూ కూడా చేశాడు తను. అయితే మాత్రం? "మరదలు కదాని ఏదో సరదాకి .... హాస్యానికి ..."

ఇందిరకి పట్టరాని కోపం వచ్చింది- "కాస్సేపు చెల్లెలు, కాస్సేపు మదరలూనా? కలసి కాపరంచేసే భార్యతో కూడా లేని హాస్యాలూ, సరదాలూ మందలితోనా? నన్నే పరాయిస్త్రీలాగచేసి అంటకుండా, ముట్టకుండా, ఒక్క నిముషంకూడా దగ్గర నిలబడకుండా — మందలితో ఛలోక్తులూ, కబుర్లూ - నవ్వులూ — షికార్లు - సినిమాలూ — ఇదంతా సరదాకేనా? ఉత్త సరదాకేనా?"

ప్రకాశం ఆవేశంగా కళ్ళెర్రచేశాడు - "ఇరవైనాలుగ్గంటలూ ముక్కుతూ, మూలుగుతూ మంచం పట్టుకుని పాకులాడుతూ గది వదల కుండా కూర్చుంటావు. ఆఫీసులో చచ్చి చచ్చి వచ్చి కాస్సేపలా శాంతిగా సుఖంగా ఏ సినిమాకో, షికారుకో వెళ్ళటంకూడా తప్పే అయిందా? అంత నమ్మలేనిదానివి మొదటే ఎందుకు చెప్పలేకపోయావు?"

హఠాత్తుగా మాటలు ఆపేసి గదిలోకిపోయి పడుకుందామనిపించింది ఇందిరకి. హృదయం చచ్చిన మనుషులతో ఈ తర్క వితర్కాలెందుకూ? గుండెలో ఆవేశమంతా తగ్గించుకొని విరక్తిగా అంది — "నావాళ్ళు అనుకున్న వ్యక్తుల్ని నేను శంకించేంత నీచానికి ఒడిగట్టలేక పోయాను. అలా అని ఎదట కన్పిస్తోన్న నిజాల్ని చూడకుండా కళ్ళు మూసుకోటంకూడా నాకు చేతకాలేదు. ఇరవైనాలుగ్గంటలూ మూలుగుతూ పడుకుంటానా? ఒక్క నెలరోజులు అనారోగ్యంతో వున్నానని మీకు సుఖ శాంతులు దూరమయ్యాయా? వాటిని వెతుక్కోవాలనే బయటికి పరిగెత్తుతున్నారా?" ఇందిర కంఠం భారమైపోయింది. దుఃఖం దిగ మింగుతూ అంది- "ఎందుకింత అన్యాయంగా మాటాడుతున్నారు? ఈ నెల్లాళ్ళ రోగం సంగతేగానీ ఈ ఆరేళ్ళ కాపరంలో ఏ రోజూ మీకు గుర్తు రాలేదా? ఇందిరతో గడిపిన ఒక్క నిమిషం కూడా జ్ఞాపకంలేదా? మన సంసారంలో ఏ నమ్మకాలూ మిమ్మల్ని బంధించటం లేదా?"

ప్రకాశం మండిపడుతూ అన్నాడు- "ఎందుకవన్నీ చదువుతావు?

అసలు ఇప్పుడు నేనేం కానిపని చేశానని ఇంత నిలదీసి ప్రశ్నలు వేస్తున్నావు?"

"మీరేం చేసినా నేను ప్రశ్నలు వెయ్యను! వెయ్యకూడదు. హృదయాలు చంపుకుని, సాహసించి చేస్తే ఏదీ కానిపని అవ్వదు. మీరు ఆఫీసులో కష్టపడి యింటికి రావటం ఇవ్వాళ నాకు కొత్తకాదు. నా దగ్గర కూర్చుని మీ మంచిచెడ్డలు ముచ్చటించేవారు. మాటల్లో మునిగి బయట చికాకులన్నీ మర్చిపోయేవారు. గడిచిపోయిన ప్రతిక్షణాన్ని నేనుగుండెల్లో గుప్తంగా దాచుకున్నాను. అందుకే నాకింత బాధ! ఈ నెల్లాళ్ళలోనూ ఒక్క పూటైనా, ఒక్క పావుగంట, కనీసం పది నిమిషాలైనా నాదగ్గిర కూర్చుని కష్టసుఖాలు అడిగారా? మనస్సువిప్పి మాట్లాడారా? ఏదీ? మీకు తీరికేదీ? రోగిష్టిదానితోపాటు ఈ మారుమూల గదిలో కూర్చునేంత ఓపి కేదీ? పోనీ మీతోపాటు....ఒక్కరోజైనా ఎప్పుడైనా బయటికి తీసుకువెళదా మన్న ఆలోచనన్నా వచ్చిందా? ఏం? నేను మీతో నవ్వుతూ మాట్లాడ లేనా? హాయిగా చల్లగాలిలో తిరగలేనా? రిక్షాలలో వెళ్ళి సినిమాలు చూడ లేనా? కాళ్ళులేని కుంటిదాన్నయ్యానా? పుట్టెడు జ్వరంవచ్చి- నీరసంతో బాధ పడుతున్నానని నన్ను మీరేం కనికరించారా? నా కష్టసుఖాలు పంచు కోవాలని మీరేం ప్రయత్నం చేశారు? ఈ నెల్లాళ్ళనుంచీ ప్రతి క్షణం నే నెంత కుమిలిపోయానో_మీ సానుభూతికోసం ఎంత తపించానో మీకు తెలుసా? అసలీ ఇంట్లో ఇందిర అంటూ ఒక దౌర్భాగ్యురాలు ఉందన్న సంగతే విస్మరించి _ నేనేం కానిపని చేశానని సమర్ధించుకుంటున్నారా?"

ప్రకాశం నోరు విప్పి మాట్లాడలేక _ వూరుకోలేక _ విసురుగా తల విదిలించాడు_ అవును. తెలివి తక్కువే ఒక్కసారైనా ఇందిర కూడా వస్తుందేమో అడగలేదు. రమ్మనిపిల్చి తీసికెళ్ళలేదు. అలా గంటల తరబడి_ యింట్లో ఒక్కతే ఎలా వుండగలదనికూడా ఆలోచించలేదు. కానీ....కానీ__నిజంగా ఇందిరంటే తనకేం ద్వేషం కాదే! అయిష్టం కాదే!__

__"యిదంతా నా బాధకొద్దీ నేను అడిగాను. పోనివ్వండి. ఏడ్చి

మొత్తుకునీ అనురాగాలు సంపాదించలేం. ఈ ఆరేళ్ళూ అబద్ధపు ఆనందంతో గడిపాం. మిమ్మల్ని నేనేమీ సుఖపెట్టలేకపోయాను. మీ మనస్సులో మధురమైన జ్ఞాపకాలు మిగల్చలేకపోయాను-సుఖశాంతులకోసం మీరు మరోచోట వెతుక్కునే పరిసితి వచ్చింది- ఇక ఏ పునాదుల బలం మీద మన సంసారం నిలుస్తుందో నాకు అర్థంకావటంలేదు. ఇవ్వాళ కాకపోతే రేపైనా ఇది కూలి తీరాల్సిందే. దాంపత్యజీవితం జ్యోతిలా వెలగాలంటే దంపతుల హృదయాలలో అనురాగ రసం ఊటలా ఊరుతూ ఉండాలి. అది ఎండిపోయినతర్వాత ఈకళేబరాలతో కాపరాలుచెయ్యలేం. హృదయం గాఢంగా వాంఛించే వాళ్ళతోనే జీవితం ముడిపెట్టుకోవడం-అయిష్టంగా కాపరాలు చెయ్యటంకన్నా నీచంకాదు. లలితని పెళ్ళి చేసుకునే ఏర్పాట్లేవో తొందరగా చేసుకోండి. నాకేం అభ్యంతరం లేదు."

"ఇందిరా! నీకేం పిచ్చెక్కిందా?" వెర్రివాడిలా అరిచాడు ప్రకాశం.

ఇందిర సూటిగా చూసింది— "నాకు పిచ్చెక్కిందని మీరంటే సరిపోతుందా?"

"లేకపోతే నేను లలితని పెళ్ళిచేసుకోనా? నువ్వు చచ్చిపోయావనా?"

ఇందిర నీరసంగా నవ్వింది — "మనుషులు చచ్చిపోయినా వివాహబంధం చెక్కుచెదరదు. మనసులు చచ్చిపోతే మాత్రం అది ఒక్క క్షణంకూడా నిలవదు. నేను చచ్చిపోయానో-మీ మనస్సే చచ్చిపోయిందో అర్థం చేసుకోండి."

"ఇందిరా! ఎందుకవన్నీ తవ్విపోస్తావు? లలితతో .... కొంచెం మితిమీరి ప్రవ రించానేమో-కాదనను. కానీ.... ఇంతవరకూ లలితని ' మాట్లాడలేకపోయాడు ప్రకాశం. ఇందిరకి ఇలా సంజాయిషీ చెప్పుకునే పరిస్థితి తెచ్చిపెట్టుకోవటం ఎంత మూర్ఖత్వం. ఇందిరని ఎంతో ఇష్టంతో పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. ఇందిరతో కాపరంచేస్తూ తన ఇష్టాన్ని ద్విగుణీకృతం చేసుకున్నాడు. ఇందిర తన నెంత ప్రేమించిందో - ఎంత సుఖ

పెట్టిందో - ఒక్క నెల్లాళ్ళ భాగ్యానికే మర్చిపోయేంత నీచుడయ్యాడేం తను?

"ఇందిరా! నామాట నమ్ము నీగురించి నేనెప్పుడూ అన్యాయంగా ఆలోచించలేదు. ఏదో తెలివితక్కువగా చేశానని ఇంత బాధపడటం నీకు ధర్మంగా వుందా?"

ఇందిర అసంతృప్తిగా అంది- "నేను మాటలకన్నా చేతలకే విలువ ఇస్తాను. పోయిన విశ్వాసాన్ని బలవంతంగా బంధించుకోవటం నాకు చేతకాదు - మిమ్మల్ని శాసించే హక్కు నాకు లేదు. మీరేంచేసినా నా కిష్టమేనని కాయితంమీద రాసి ఇస్తాను. అంతే. ఇక నేనేం చెప్ప లేను .... నా తల తిరుగుతోంది .... నించోలేను" కళ్ళల్లో నీళ్ళు కళ్ళలో కుక్కుకుంటూ బరువుగా అడుగులు వేస్తూ....తడబడుతూ.... గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది ఇందిర.

మధ్య గదిలో బ్రాన్పడి నించునివున్న లలితని చూడకుండా అంగలు వేసుకుంటూ వీధిలో కెళ్ళిపోయాడు ప్రకాశం.

* * *

బాగా చీకటితో లేచిపోయింది లలిత. తన గుడ్డలన్నీ వుండ చుట్టి పెట్లో కుక్కేసుకుంది. మొహం కడుక్కుని తల దువ్వుకుంది. వంటింటికేసి తొంగిచూడకుండా వసారాలో కూర్చుంది.

ఇందిర కాఫీగ్లాసు తీసుకు వచ్చింది.

లలిత ఎటో చూస్తున్నట్టు మొహం తిప్పుకుని - "ఇవ్వాళ నేను వెళ్ళిపోదామనుకుంటున్నాను" అంది క్లుప్తంగా.

ఇందిర ఆశ్చర్యపడింది- "అదేమిటి? నువ్వు వెళ్ళటం ఏమిటి? నేనే వెళ్ళిపోదామనుకుంటున్నాను."

పిచ్చిదానిలా చూసింది లలిత.

"నిజమే లలితా! గాఢంగా ప్రేమించుకుంటోన్నవాళ్ళని విడదియ్య డానికి నేనేం రాక్షసినా? నువ్వు మీ బావని పెళ్ళి చేసుకుంటావో, ఏం చేసుకుంటావో అదంతా నాకెందుకుగానీ, మీ రిద్దరూ సుఖంగా ఉండాలని

మాత్రం కోరతాను. బావ వేసకమీ చేయించుకున్నారు. నీకూ తెలుసు. చూలెంతా, బాలెంతో అయ్యే చికాకులేవీ నీ కుండవు. అందం చెడదు. యవ్వనం పోదు. రోగం, రొష్టూ రాదు. అంతకన్న ఏం కావాలి? మీ రిద్దరూ ఆడుతూ పాడుతూ, కలసీ మెలసీ యుగాలు క్షణాల్లా గడిపెయ్య గలరు. ఈ మాట రాత్రే మీ బావకు చెప్పేశాను. ఈ క్షణం నుంచి ఈ యిల్లు నీదే! నేనే మధ్యాహ్నం బండికి వెళ్ళిపోతాను.

లలిత చెంపలమీదనుంచి కన్నీళ్ళు బొట్లు బొట్లుగా జారి పడుతు న్నాయి. తల దించుకుని కూర్చుంది.

ఇందిర దగ్గిరికి వెళ్ళింది— "ఇలా చూడు లలితా! ఎందు కేడు సావు? యిలాంటి పరిస్థితులోకూడా మనం మనస్సులు విప్పి మాటాడు కోకపోతే ఎలా? ప్రేమలూ, విచారాలూ గుండెల్లో పెట్టుకుని కుళ్ళిపోవటం ఎందుకూ ?"

"నేనేం కుళ్ళిపోవటంలేదు" విసురుగా అంది లలిత.

"లేదంటే నేను నమ్ముతానా? నీ ప్రవర్తన నాకు తెలియటంలేదా? నిన్న కథ విషయంలో వాదించినప్పుడు నీ అభిప్రాయంకూడా నాకు తెలిసి పోయింది. అంతవరకూ నా మొగుడు చేస్తోన్న పిచ్చిపనులకే నేను బాధ పడ్డానుగానీ నిన్ను శంకించలేదు. కాని.... నువ్వే అన్నావుగా ? సావిత్రి చచ్చిపోయి, నళిని వేణుగోపాల్‌ని పెళ్ళి చేసుకుంటే బావుంటుందనీ....

"అది కథ కదాని అలా అన్నాను .. అంతేగానీ...."

విస్మయంగా చూసింది ఇందిర— "కథలు జీవితాల్లోంచి తయా రౌతా యనేంత నిజంకూడా నీకు తెలీదా లలితా! మరెందుకు కథలకోసం ఎగబడతావు? నాకే కథలు రాయటం చాతనైతే మనమధ్య జరిగినదంతా ఒక కథగా రాయలేనా? అసలు జీవితంలోవున్న నమ్మలేని నిజాల్నీ — ఘోరమైన నిజాల్నీ—ఎన్నికోట్ల కథలురాసే తరుగుతాయంటావు ? — సరేలే! కథల విషయం వొదిలేద్దాం. నీ సంగతి చెప్పు. నువ్వుమాత్రం వెళ్ళటానికి వీల్లేదు. నేను అమ్మకి అంతా అర్థమయ్యేలా చెప్తాను. ఆ భయం నీకేం లేదు."

లలిత కంగారుగా లేచి నించుంది— గంగగబా చెంపలు తుడుచు కుంది—"అక్కయ్యా! నువ్వు పెద్దదానివేగాని నన్ను మరీ చిన్నపిల్లని చేసి అపహాస్యం చెయ్యకు. బావకిదా అని చనువుగా తిరిగాను....అందు కని...." లలితకి చాలా దుఃఖం వచ్చేసింది.

ఇందిరకేసి రోషంగాచూస్తూ మళ్ళా అంది—"నిన్ను పెళ్ళి చేసుకుని నీతో ఇన్నేళ్ళు కాపరంచేసి, యిద్దరు పిల్లల్నికని యివ్వాళ మళ్లా నన్ను చేసుకుంటానంటే నే నెలా ఒప్పుకుంటా ననుకున్నావు?"

"ఎందుకు ఒప్పుకోవు? మరి ఆయన్ని అన్ని విధాలుగా ఎందుకు కవ్వించావు? ఆకర్షణ అనేది ఎప్పుడు ఎవరిమీద కలిగినా సమర్థనీయమే అన్నావుకదూ? అసలు మీ బావ నన్ను ప్రేమించకుండా యిన్నాళ్ళూ ప్రేమిసున్నాననే భ్రమతోనే కాపరంచేశారేమో! యిప్పటికి ఆయన నిన్ను ప్రేమిస్తోన్నట్టుగా గుర్తించుకున్నారు. కాదని ఎలా అనగలవు? అంతే కాదు. రేపు ఆయన నిన్ను వదిలేసి మరో సుందరిని ప్రేమించానంటే నువ్వు మనస్ఫూర్తిగా అంగీకరించాలి. బహుశా నువ్వా అగత్యం రానివ్వవులే."

లలిత మాట్లాడలేకపోయింది. మొహం ముడుచుకుని నించుంది.

"లలితా! నీమీద నాకేం కోపంలేదు. నా మాట నమ్ము. నీ తెలివి తక్కువని చూస్తే మాత్రం విచారంగా వుంది. నేను నీకన్నా పెద్ద దాన్ని. కొంచెం లోకజ్ఞానం తెలిసినదాన్ని. నీ కిష్టంవున్నా లేకపోయినా ఒక్కమాట చెప్తాను విను ఇవ్వాళ కాలేజీలో చదువుతూ తృళ్ళుతూ, గెంతుతూ తిరగటం మాత్రమే జీవితం కాదు. ఇంకా ముందు ముందు జీవితంలో ఎన్నో దశలు—ఎన్నో పరిస్థితులు—ఎన్నో సమస్యలు చూడాలి. చిన్నప్పటి జ్ఞాపకాలు కూడా చెదరకుండా మనం ముసలివాళ్ళమై మట్టిలో కలిసిపోతాం.

ఇవ్వాళ అందంగా, ఆరోగ్యంగా వుచ్ఛస్థితిలో వున్నావని, కురూపుల్ని—రోగిష్టుల్ని – దీనుల్ని—అనాథుల్ని – ఎవర్నీ అసహ్యించుకోకు. ఎవరి జీవితాల్లోనైనా లోపాలుంటే వాళ్ళని సానుభూతితో అర్థంచేసుకో."

నీకు చేతనైన ఉపకారం చెయ్యి. వాళ్ళ లోపాలు వేలెత్తి చూపించి అపహాస్యం చెయ్యకు. వాళ్ళకు జీవితంమీద విరక్తి కల్గించకు.

మనిషై పుట్టిన ప్రతి వ్యక్తికీ ఏ ప్రత్యేకతలు లేకపోయినా స్పందించే హృదయం వుంటుంది; ఎంత చిన్న దెబ్బ తగిలినా అది జీవిత పర్యంతం రోదిస్తుంది. ఎవ్వర్నీ బాధించకుండా, ఎవ్వర్నీ ద్వేషించకుండా బ్రతకటమే నిజమైన మానవత్వం—లలితా, నీకు నచ్చినా, నచ్చకపోయినా జీవిత గ్రంథాన్ని ఎప్పుడైనా తిరగవేసుకుంటే స్పష్టంగా కంటికి కన్పించేలా ఏదో ఒక పుటలో ఈ ఘట్టాన్నంతా ప్రత్యేకంగా చిత్రించుకో. అక్కయ్య ఇంటికివెళితే ఇలా అయిందని మాత్రం బాధపడకు జీవితం అనుభవాల పుట."

లలిత మాట్లాడలేదు. ఇందిర మాట్లాడించలేదు.

"ఇవ్వాళ వీక్లీ వచ్చిందమ్మా!" కిటికీలోంచి పిల్చాడు పేపరు కుర్రాడు.

"అక్కడ పడేయ్" అంది ఇందిర వంటింట్లోకి పోతూ.

లలిత విని వూరుకుంది. కదల్లేదు.

(1966 దీపావళి యువ నుంచి)

—(०)—